

I. TABULKA

- [Ten, jenž hlubinu zřel,] (samotné) základy země,
 [jenž cesty poznal] (a) pochopil vše,
 [Gilgameš, jenž hlu]binu zřel, (samotné) základy země,
 [jenž cesty] poznal (a) pocho[pil] vše,
 5 [prozkoumal] všechny sva[tyně,]
 [veš]kerou moudrost všeho [on seznal.]
 [Taj]emné věci uviděl a odhalil skryté,
 přinesl o tom zvěst, co před potopou se stalo.
 Dlouhou pouť vykonal a znaven spočinul;
 10 všechna (ta) strážení [za]psána byla v (kamennou) stélu.
 Zbudoval hradbu Uruku hrazeného,
 posvátné Eanny přečistou pokladnici.
 Pohled na onu hradbu, jež jako měď zá[řít,]
 uzří podnoží její, jemuž stejně nestvoří nikdo.
 15 Vystup po schodišti,¹⁶² jež tu je odjakživa,
 k Eanně přístup, bohyně Ištary sídlu,
 jemuž žádný král budoucí podobné nevystaví.
 Vystup na vrchol urucké hradby, projdi se po ní,¹⁶³
 prozkoumej základ, cihlu si prohlédni!
 20 Cožpak to cihla pálená není
 a fundament onen nekladlo mudrců sedm?
 [Jeden sar] město, [jeden sar] zahrady, jeden sar hliniště,
 půl saru Ištařin chrám,

¹⁶² Jiný možný překlad: Dotkni se prahu,

¹⁶³ Stejně verše (I, 18–23) tvořící rámec celého příběhu se nacházejí i na konci XI. tabulky eposu (XI, 323–328).

- [tři] a půl saru je Uruku rozloha.¹⁶⁴
 [Otevři] cedrovou schránku,
 25 [uvolni] její bronzový zámek,
 [otevři] bránu jejího tajemství!
 [Vyzved]ni tabulku z lazuritu (a) čti
 [o všech] strastech, co Gilgameš podstoupil.
 [Vy]niká nad (jiné) krále,¹⁶⁵ skvělý pán postavy
 (znamenité),
 30 hrdina, výhonek Uruku, trkavý býk.
 Vepředu kráčí, sám jediný,
 i vzadu kráčí, opora bratří svých.
 Pevný břeh, záštita vojska svého,
 zuřivá záplava ničící kamenné hradby.
 35 Divoký býk Lugalbandův, Gilgameš, znamenitý silou,
 kojenec vznešené kravky Rímat-Ninsuny.
 Vzrůstu vysokého, Gilgameš, skvělý, děsuplný,
 otvírá průsmyky pohoří,
 hloubí studny na úpatích hor.
 40 Překročil moře, oceán širý až k slunce východu,
 prozkoumal (všechny) světové strany, hledaje život,
 silou svou dospěl (až) k Úta-napištimu vzdálenému,
 obnovil svatyně zničené potopou,
 stanovil obřady náležité lidem početným.
 45 Kdo se mu vyrovná v královské moci
 a jako Gilgameš (může) říci: „Já jsem král.“?
 Když zrozen byl, jméno Gilgameš dostal,
 ze dvou třetin bůh, z jedné třetiny člověk,
 obraz postavy jeho nakreslila bohyně Bélet-ilí,
 50 dokonalým tělem ho obdařil bůh Nudim[mud.]
 [...] nádherný [...]
 [...] vzezření, jedenáct loktů (vysoká byla) [postava
 jeho,]
 [čtyři lokty (měřila)] šír [jeho prsou,]

164 Sar, řecky *sáros*, výpůjčka ze sumerštiny, ŠÁR, akkadsky *šār, šāru*, číslovka 3600. Nejvyšší číslovka sumerské šedesátinné soustavy; označení nesmírně velkého, blíže neurčeného množství.

165 Toto je incipit starobabylónské verze eposu o Gilgamešovi. Viz kolofon Pensylvánské tabulky.

- 56 tři lokty (měřilo) chodidlo jeho, půl prutu jeho noha,
šest loktů [jeho] krok,
[... lok]tů vous(?) jeho lí[cí.]¹⁶⁶
Tváře měl porostlé vousem (temným) jak [modře
barvená vlna,]
- 60 [kadeř]e jeho vlasů bujně [jak Nisabě] rostly.
Vrůstem svým dokonalým byl (velmi) pů[vabný,]
podle měřítka pozemského byl krásný.
V urucké ohradě pře[chází,]
silný jak býk s hlavou vztyčenou vzhůru,
- 65 ve zbrani protivníka sobě rovného nemá.
U koule¹⁶⁷ stojí druhové [jeho,]
chmuří se mladíci uručí v nemilém postavení.
Nepou[ští] Gilgameš syna k [jeho] otci,
[ve dn]e i v [no]ci chová se zpupně.
- 70 [Gilga]meš, k[rál ... početných lidí,]
on pas[týřem je] Uruku hrazeného.
Nepou[ští] Gilgameš dceru k] matce [její,]
[on jejich je býk,] ony jsou krá[vy.]
Ná[řek jejich ...] ... před [nimi.]
- 75 [Mocn]ý, [skvělý, moud]rý [...]
[Ne]pouští [Gilgameš] pannu k [jejímu ženichovi.]
Dcery bojovní[ka, choti mladého muže,]
nářku jejich bohyně Ištar [naslouchala,]
nebeští bohové, pánové výroku,
- 80 [...]
„Přivedls na svět zpupného býka v Uruku hrazeném?
Ve zbrani protivníka sobě rovného nemá.
U koule musí stát druhové jeho,
způsobil chmu[ry mladíkům uruckým v] nemilém
postavení.
- 85 Nepouští Gilgameš syna k jeho otci,
ve dne i v no[ci chová se] zpupně.

¹⁶⁶ K pravděpodobnému vyobrazení Gilgameše ve stejných rozměrech na reliéfu ze Sargonova paláce v Dúr-Šarru-kénu (Chursábádu), který se nalézá v pařížském Louvru (AO 19862), viz Annus 2012.

¹⁶⁷ V akkadském textu *pukeku*. Viz výklad na straně 57 a sumerský text Gilgameš, Enkidu a podsvětí, 149–179.

- On pastýřem je Uruku hrazeného,
 Gilga[meš, král ... počet]ných [lidí,
 on jejich je pastýř a jejich [...]
- 90 Mocný, skvělý, moudrý [...]
 Nepouští Gilgameš pannu k [jejímu ženichovi.“]
 Dcery¹⁶⁸ bojovníka, choti mla[dého muže,
 nářku jejich bůh [Anu] naslouchal.
 (Pak) přivolali bohyni Aruru velkou.
- 95 „Tys Aruru [člověka] stvořila,
 nyní stvoř, co (Anu) přikáže tobě!
 Necht bouřnému jeho se vyro[vná] srdci,
 necht spolu soupeřít a Uruk si odpočine!“
 Když toto Aruru uslyšela,
- 100 co Anu¹⁶⁹ jí kázal, stvořila ve svém nitru.
 Aruru si umyla ruce,
 odrýpla hlínu, hodila (ji) do stepi.
 Ve stepi Enkidua stvořila, hrdinu,
 zrozenec ticha, jehož Ninurta (obdařil) silou.
- 105 Srstí byl [po]rostlý na celém těle,
 vlasy jak žena si upravuje.
 Bohatstvím kadeří bohyni Nisabě podobá se,
 lidi a zemi (však) nezná.
 Oblečen je jako Sumuqan,
- 110 s gazelami trávou se živí,
 se zvířít se u napajedla tísňí,
 s divokými zvířaty vodou své srdce oblažuje.
 Lovec, člověk, jenž pasti klade,
 u napajedla setkal se s ním,
- 115 jeden den, druhý a třetí u napajedla setkal se s ním.
 Když spatřil ho lovec, ztuhla mu tvář,
 [on] i se svým dobyt看em se domů uchýlil.
 [Vydě]šen byl, ohromen, mlčel,
 [...] srdce jeho, líce jeho zachmuřeny byly.
- 120 Nářkem [se naplnilo] jeho nitro,
 vypadal jako ten, kdo [ušel] dlouhou [cestu.]

168 Varianta: Manželky

169 Varianta: Enlil

- Lovec otevřel [ústa svá] a praví [otci svému:]
 „Otče můj, [jakýsi] muž, jenž [k napajedlu] přiš[el,]
 [je na zemi] mocný (a) silný,
 125 [jako by] Anu [ho obdařil silou,] má jí více než dost.
 [Celý den] (jen) po horách [chod]í,
 [stál]e (jen) se zvěř [trávou se živí,]
 [stále (jen) kro]ky jeho k napajedlu [míř]í,
 [bojím se] přiblížit k ně[mu.]
- 130 [Zasypal stu]dny, které [já] hloubím,
 [strhal] sítě, které jsem rozes[třel,]
 [z rukou mi bere] zvěř, divoká zvířata step[ní,]
 [nedovolí] mi, abych (cokoli) ve stepi konal.“
 [Otec jeho otevřel ústa svá a říká,] lovcu praví:
- 135 [„Synu můj, ... v] Uruku Gilgameš,
 [...] k němu.
 [Jako by] Anu ho obdařil silou, má jí více než dost,
 [vydej se na cestu, do Uruku za]miř,
 [...] síla člověka!
- 140 [Jdi, synu můj,] vezmi [s sebou nevěstku Šamchatu,]
 [...] jak silný!
 [Až zvěř se k] napajedlu [přiblíží,]
 [nechť odloží svůj] oděv a své vnady [odhalí.]
 [Až ji spat]ří a přiblíží se [k] ní,
- 145 odcizí se mu zvěř, [která vyrůstala ve] stepi s ním.“
 Na radu otce svého [...]
- lovec se odebral [...]
- Vydal se na cestu do Uruku, (tam) zamí[řil,]
 [ke] krá[li G]ilga[mešovi ...]
- 150 „Jakýsi muž, jenž [k napajedlu] přišel,]
 je na zemi mocný (a) [silný,]
 jako by Anu ho obdařil silou, má jí více [než dost.]
 [Celý den] (jen) po horách chodí,
 stále (jen) se zvěř [trávou se živí,]
- 155 stále (jen) kroky jeho k napajedlu [míř]í,
 bojím se přiblížit [k němu.]
 Zasypal studny, které [já] hloubím,
 strhal sítě, [které jsem rozestřel,]
 z rukou mi bere zvěř, divoká zvířata stepní,

- 160 nedovolí mi, abych (cokoli) ve stepi konal.“
 Gilgameš k němu hovoří, [k] lovcí:
 „Jdi, lovče, vezmi s sebou nevěstku Šamchatu,
 až zvěř se k napajedlu přiblíží,
 nechť odloží svůj oděv [a] své vnady odhalí.
- 165 Až ji spatří a přiblíží se k ní,
 odcizí se mu zvěř, která vyrůstala ve stepi s ním.“
 Lovec šel a s sebou nevěstku Šamchatu vedl,
 na cestu se vydali, kráčeli stále vpřed.
 Třetího dne na místo určení dorazili,
- 170 lovec a nevěstka do úkrytu usedli.
 Jeden den a druhý den u napajedla seděli,
 (až) přišla zvěř k napajedlu pít.
 Přišla divoká zvířata (a) vodou své nitro oblažila
 a on, Enkidu, jenž v horách zrozen byl,
- 175 s gazelami trávou se živí,
 se zvěří se u napajedla tísni,¹⁷⁰
 s divokými zvířaty vodou své nitro oblažil.
 Šamchat ho spatřila, člověka divokého,¹⁷¹
 mladíka, zabijáka, z nitra stepi.
- 180 „To je on, Šamchato, odhal svoje ňadra,
 rozevři svůj klín, nechť půvabu tvého se zmocní,
 neboj se (a) dechu ho zbav!
 Až tě spatří, přiblíží se k tobě,
 rozhal oděv svůj, ať na tebe se položí,
- 185 učíš s ním, divochem, jak žena činí!
 (Zatím co) s rozkoší s tebou se milovat bude,
 odcizí se mu zvěř, která vyrůstala ve stepi s ním.“
 Rozvázala Šamchat svoji zástěrku,
 rozevřela klín, půvabu jejího se zmocnil,
- 190 nebála se (a) dechu jej zbavila.
 Rozhalila oděv svůj, na ni se položil,
 učinila s ním, divochem, jak žena činí,

170 Varianta: se zvěří u napajedla pije,

171 V akkadském textu *lullá*, výraz označující zejména v akkadských mytologických textech člověka bezprostředně stvořeného bohy, primitivní lidskou bytostí, která ještě neprošla civilizačním procesem.

- s rozkoší s ní se miloval.
 Šest dní a sedm nocí Enkidu bděl a s Šamchatou
 obcoval.
- 195 Když nasýtil se jejího kouzla,
 na svoji zvěř pohlédl.
 Spatřily gazely Enkidua a daly se na útěk,
 stepní zvěř se od něho vzdálila.
 Poskvřnil Enkidu čisté své tělo,
- 200 kolena jeho se nehýbou, zatím co zvěř jeho dala se
 na útěk.
 Zeslábl Enk[idu, ne]běhá již tak jako dřív,
 nabył (však) r[ozum a z]moudřel.¹⁷²
 Vrátil se a u nohou nevěstky used,
 nevěstce do tváře hledí
- 205 a poslouchá, co nevěstka říká.
 [Nevěstka jemu,] Enkiduovi, praví:
 [„Krás]ný jsi, Enkidu, jsi jako bůh,
 proč s divokou zvěří po stepi běháš?
 Pojď, do Uruku hrazeného odvedu tebe,
- 210 do domu čistého, příbytku Anua a Ištary,¹⁷³
 kde Gilgameš přesilný je
 a jako býk se proti mladým mužům staví!“
 Hovoří k němu příjemnou řečí
 (a) jeho srdce (teď) moudré hledá přítele.
- 215 Enkidu nevěstce praví:
 „Pojď, Šamchato, pozvi mne
 do domu čistého, svatého příbytku Anua (a) Ištary,
 kde Gilgameš přesilný je
 a jako býk se proti mladým mužům staví!
- 220 Já chci se s ním utkat a moc[ně zvítězit nad ním,]¹⁷⁴
 [abych vyhlásit pyš]ně v Uruku mohl: „Já nejsilnější
 jsem!“
 [...] osud změním,

172 O zušlechťujícím vlivu erotiky na primitivní lidskou bytost hovoří i Ovidius ve svém slavném spise „Umění milovat“ (Ovidius 1971, 78; Moran 1991).

173 Varianta: [do Eanny] posvátné, příbytku bohyně Ištary.

174 Viz k tomu Nurullin 2012a.

- [(neboť) ten, kdo v]e stepi zrozen byl, [je mocný] (a) silný.“
 „Nechť [lidé] spatří tvou tvář,
 225 [...] jest, já věru vím.
 Po[jď,] Enkidu, d[o Uru]ku hrazeného,
 k[de mu]žové mladí opasky nosí,
 den[ně ...] se svátek slaví,
 kd[e hla]sitě bubny znějí
 230 a [dív]ky lepých postav,
 obdařené vnadam[i (a) pl]ně rozkoše,
 (muže) mocné z noč[ního] lože [vy]hánějí.
 Enkid[u, jenž ne]znáš život,
 tobě ukážu Gilgameše, člověka, jenž z radosti do žalu
 (upadá).
 235 Pohlédni na něj, pozři mu ve tvář,
 mužností krásný, životní silou obdařen.
 Půvab zdobí celé tělo jeho,
 je mnohem silnější než ty,
 neodpočívá ve dne ni v noci.
 240 Enkidu, změň hříšné (záměry) svoje!
 Gilgameše bůh Šamaš miluje,
 Anu, Enlil a Ea velkým rozumem ho obdařili.
 Dříve než z hor jsi přišel,
 Gilgameš v Uruku ve snách tě vídal.
 245 Vzbudil se Gilgameš a sen matce své vyprávěl, řka:
 „Matko má, sen jsem v noci měl,
 byly v něm nebeské hvězdy.
 Jak Anuův povětroň padaly na mne.
 Chtěl jsem ho zvednout, (příliš) byl těžký,
 250 chtěl jsem ho odstrčit, nemohl jsem s ním pohnout.
 Urucká země nad [ním] stojí,
 [země se nad] ním [shromáždí],
 [zástupy lidí se nad] ním [tísňí],
 [mladíci se] nad ním shlukují,
 255 [jak malému] děcku nohy mu líbají.
 [Zamiloval jsem si ho, ja]k s chotí jsem se s ním laskal,
 [(pak) jsem ho pozvedl a] složil k [tvým] nohám
 [a tys] mně ho naroveň postavila.“

- [Moudrá matka Gilgameše, jež] všechno zná a ví, praví
[synu] svému,
- 260 moudrá [kravka N]insun, jež všechno zná a ví, praví
Gilgamešovi:
[„Zje]vily se ti nebeské hvězdy,
[jak] Anuův [po]větroň (jedna z nich) padala na tě.
Chtěl jsi ho zvednout, (příliš) byl těžký,
chtěl jsi ho odstrčit, nemohl jsi s ním pohnout.
- 265 (Pak) jsi ho pozvedl a složil k mým nohám
a já jsem ho tobě naroveň postavila.
Budeš ho milovat, jak s chotí se budeš s ním laskat.
(To značí, že) k tobě mocný druh přijde, ochránce
(svého) přítele.
Je na zemi mocný (a) silný,
270 jako by Anu ho obdařil silou, má jí více než dost.
Budeš ho milovat, jak s chotí se budeš s ním laskat.
On mocný je, [vždycky] tě ochrání.
[Dobrý a zname]nitý je tvůj sen.¹⁷⁵
(A potom) druhý sen spatřil.
Povstal a předstoupil před bohyni, matku svou.
- 275 Gilgameš matce své praví:
„Matko, měl jsem ještě druhý sen.
[Na ulici] Uruku hrazeného
sekera ležela, nad ní se (všichni) shromáždili.
[Urucká] země nad ní stojí,
280 [země se] nad ní [shromaž]ďuje,
[zástupy li]dí se nad ní [tísní],
[mladíci se] nad ní shlukují.
Pozvedl jsem ji a složil k tvým nohám,
[zamiloval jsem si ji,] jak s chotí jsem se s ní laskal
- 285 [a tys] mně ji naroveň postavila.¹⁷⁵
Moudrá matka Gilgameše, jež všechno zná a ví, praví
synu svému,
moudrá kravka Ninsun, jež všechno zná a ví, praví
Gilgamešovi:
[„Synu] můj, sekera, kterou jsi viděl, je člověk.¹⁷⁵

175 Varianta: přítel.

- Budeš ho milovat, jak s chotí se budeš s ním laskat
 290 a já ho tobě naroveň postavím.
 K tobě mocný druh přijde, ochránce (svého) přítele.
 Je na zemi mocný (a) silný,
 jako by Anu ho obdařil silou, má jí více než dost.¹⁷⁶
 Gilgameš matce své praví:
 295 „Matko, podle výroku Enlila, rádce,¹⁷⁷ nechť se mi stane,
 přítele svého (a) rádce nechť získám,
 [nechť] získám já přítele svého (a) rádce!
 (Takové) sny on spatřil.“
 [Poté co Š]amchat Gilgamešovy sny Enkiduovi
 vyložila,
 300 spolu se oba [milo]vali.

[Enkidu] před ní [usedl]

[První tabulka: Ten, jenž hlubinu zřel, (samotné)
 základy] země

[Palác Aššurbanipala, krále veškerenstva, krále Asýrie,
 jenž Aššurovi a] Ninlile důvěřuje.

176 Někteří badatelé zastávali názor, že mezi Gilgamešem a Enkiduem vznikl homosexuální vztah, že Enkidu byl stvořen proto, aby ukojil Gilgamešův nadměrný sexuální apetit (Jacobsen 1930). Tento výklad, později opuštěný, byl opět vzkríšen k životu v důsledku zjištění, že akkadské termíny označující předměty, které Gilgameš spatřil ve svých snech, *kišru* „povětroň“ a *haššinnu* „sekera“, asociují jiné akkadské termíny, *kezru* „muž nosící zvláštní účes, druh kultovního prostituta“ a *assinnu* „kultovní prostitut“ (Kilmer 1982). Jen těžko můžeme rozhodnout, zda je to pouhá náhoda, z níž někteří badatelé vyvozují dalekosáhlé závěry, nebo zda akkadský text v sobě skutečně nese více významových rovin, které jsou nám jen obtížně přístupné. K tomu, že podobné slovní hříčky se v textu mohou vyskytovat, viz poznámku 273. Výklad starověkých textů je vždy nesmírně složitou a subtilní záležitostí a sebemenší změna v základním chápání textu (jeho „čtení“) může iniciovat mnoho nových výkladů, stejně tak jako mnoho starých výkladů může pohřbít.

177 Varianta: velkého rádce,

[Ten, kdo v tebe důvěřuje, zahanben nebude, králi
(všech) bohů,] Aššure!¹⁷⁸

[První tabulka: Ten, jenž hlubinu] zřel; sbírka
Gilgameš]
Napsáno a pře[hlédnuto podle jejího originálu.]¹⁷⁹

[Počet jejích řádků je 2]48. <Enkidu> před [ní] <usedl>
[...] první tabulka: Ten, jenž hlubinu zřel; sbírka
Gil[gameš]
[...] přehlédnuto podle jejího originálu [...] ¹⁸⁰

178 Tzv. kolofon, obsahoval základní údaje o klínopisné tabulce. Tento kolofon tabulky z Aššurbanipalovy knihovny v Ninive zaznamenává tzv. záchytný řádek (anglicky *catch line*), jinak řečeno kustod, tj. první řádek následující tabulky, číslo tabulky, incipit (první řádek, název) celé skladby, údaj o původu tabulky a krátké zbožné vyznání.

179 Kolofon jiné tabulky z Aššurbanipalovy knihovny v Ninive.

180 Kolofon tabulky z Babylónu.

II. TABULKA

- [Enkidu] před ní use[dl]
(mezera asi 25 řádků)
 [...]
 Opásej se [...]
 Proč s dí[vokou zvěří po stepi běháš?"]
 30 Přemýšlel v duchu [...]
 Podle mínění jeho [...]
 Moudré srdce jeho [...]
 Co Šamchat [...]
 Jedním oděvem sa[ma se zahalila]
 35 a druhým svým oděvem je[ho oblékla.]
 Za ruku ho uchopila a jako bohové [jej vede]
 do chatrče pastýřovy, do ohrady dobytčí.
 Pastýři se kolem něj shromáždili,
 v myslích svých o něm (rozvažující):
 40 „Jak se (ten) mladík postavou Gilgameši podobá,
 postavu má vysokou, jak cimbuří se hrdě [tyčí.]
 Snad se v horách narodil,¹⁸¹
 jako by Anu ho obdařil silou, má jí více než dost.“
 Chléb před něho položili,
 45 pivo před něj položili.
 Enkidu chléb nejedl, mhouřil oči, (jen) se díval,
 [chleba jísti] neuměl,
 [pivo píti Enkidu ne]znal.
 [(Tu) nevěstka Enki]duovi [praví:]
 50 [„Enkidu, jez chléb, jenž oporou je li]dí,

181 Varianta: Snad je Enkiduovo rodiště v ho[rách,]

- [pivo pij, jež osudem je ze]mě!“
(mezera asi 7 řádků)
 [Moudré] srdce jeho [...]
 60 [Pob]il vlky, z[ahnal] lvy,
 [starší] pastýři [uléhat] mohli,
 [(neboť) En]kidu, pastýř jejich, [člověk je bdělý.]
 [Jeden] mladík do domu tchánova [...]
 [do] Uruku hrazeného [...]
 65 [...]
(mezera asi 33 řádky)
 [...]
 100 [(Když) stanul] na ulici Uruku [hrazeného],
 [...] neustoupil, silou [...]
 Zatarasil cestu [Gilgamešovi.]
 Urucká země stála [při něm,]
 země se shromáždila [kolem něj,]
 105 davy se tísní [za ním,]
 mladíci se shlukují [kolem něj,]
 jak malému děcku [nohy mu] lí[bají.]
 Jakmile mladík [...]
 bohyni Išchaře lůžko [...]
 110 Gilgamešovi jak bohu zástupce je dán.
 Enkidu dveře tchánova domu nohama zahradil,
 Gilgamešovi vejít nedovolil.
 Počali zápasit ve dveřích tchánova domu,
 na ulici do boje se dali, na (hlavním) náměstí země.
 115 Třásly se [ve]řeje, chvěla se zeď.
(mezera asi 46 řádků)
 [„Je na zemi mo]cný (a) s[ilný,]
 [jako by] Anu ho ob[dařil] silou, má jí více než dost.]
 [Postavu] má vysokou, [jak cimbuří se hrdě tyčí.“]
 165 Matka Gilgamešova [otevřela ústa svá a říká,]
 praví [synu svému,]
 kravka Nin[sun] otevřela ústa svá a říká, praví
 Gilgamešovi:]
 „Synu můj [...]
 hořce [...]
 170 [...]

- [...]
 Ty držíš [...]
 [...] v jeho bráně [...]
 Hořce naříká [...]
- 175 Nemá Enkidu [...]
 Rozpuštěné kadeře [...]
 Ve stepi zrozen byl a nikdo ne[...“]
 Enkidu stál (tam), nasl[ouchal slovům jejím,]
 přemýšlel a (potom) use[dl v pláči.]
- 180 Jeho oči byly plné [slz,]
 paže mu ochably, sil [ubylo.]
 Navzájem se uchopili a společně [...]
 [...] a ruce své jako [...]
 Gilgameš ... [...]
- 185 Enkiduovi praví [...]
 „Příteli můj, proč oči tvé jsou plné slz,]
 [pa]že tvoje bezvládné (a) sílu [...?“]
 Enkidu jemu, [Gilgamešovi, praví:]
 „Příteli můj, mé srdce trápí se [...]
- 190 od nářku chvě[jí se ...]
 Strach se mne zmocnil.
 [...“]
 Gilgameš otevřel ústa svá a říká, [Enkiduovi praví:]
 „Snad, příteli můj, do [...]
- 195 ... přiblížili se [...]
 a nám síly [...]
 ... dny [...]
 ... zabili ... [...]
 Nyní, příteli můj, [...]
- 200 [...] na zemi [...]
 [...] Chumbab[a ...]
 [...]
 (mezera asi 9 řádků)
 [...]
 Nechtě [...]
 Nechtě zlomí [...]
- 215 Divoké větry [...“]
 Enkidu [otevřel] ústa [svá a říká, Gilgamešovi praví:]

- „Jak my se máme vyd[at, příteli, do lesa cedrového,]
 když k ochraně lesa cedrového,
 aby zastrašil lidi, určil ho Enlil.¹⁸²
- 220 Strážce [lesa cedrového má velmi široký ...]
 Chumbabův řev je (jako) potopa,
 ústa jsou oheň, dech jeho smrt.
 Na šedesát mil slyší šumění lesa.
 Kdopak se odváží do jeho lesa vejít?
- 225 Adad je první a on je (hned) druhý.
 Kdo z Igiĝu se odváží bojovat s ním?
 Aby ochránil cedry,
 aby zastrašil lidi, určil ho Enlil.
 A toho, kdo do jeho lesa vejde, zachvátí slabost.“
- 230 Gilgameš otevřel ústa svá a říká, [Enkiduovi] praví:¹⁸³
 „Po[jď, ...]
 Pročpak, příteli můj, žalost[tně na]říkáš
 a ústa tvá slabošská jsou, r[moutíš] mé [srdce.]
 Sečteny jsou [dny] člověka
- 235 (a) veškeré konání (pouhý) je [vítř.]
 ... není [...]
 Ty jsi byl zrozen a vyrostl [ve stepi.]
 Tebe se lvové obávali, [poznal jsi vše]
 a mladíci prchali [před tebou.]
- 240 Srdce tvé zkušené v bo[ji se vyzná.]
 Pojď, příteli, do kovár[ny se vydejme,]
 [do kovár]ny [...“]
 [...]
 (mezera asi 3 řádky)
 [Usedli,] radíce se [...]
 „Sekeru jsme zhotovili [...]
 sekeru (o váze) sedmi talentů [...]
- 250 Meče jejich (o váze) sedmi talentů,
 nový zlom¹⁸⁴ [...]
 Opasky jejich (o váze) jednoho talentu,

¹⁸² Varianta: když cestou onou [nelze jít] / [na člověka onoho nelze pohlédnout.]

¹⁸³ Varianta: Gilgameš jemu, Enkiduovi, [praví:]

¹⁸⁴ Poznámka starověkého písaře, který opisoval již poškozenou předlohu.

- opasek z [...]
nový zlom, nový zlom [...]
 (mezera asi 5 řádků)
- 260 „Poslouchejte mne, mladíci <Uruku hrazeného,>
 mladíci uručtí, [věci] znalí!
 Neboť jsem plný sil, na [dlouhou] cestu vydám se
 [k Chumbabovi.]
 Pustím se do boje nejistého,
 [putovat budu neznámou] ces[tou.]
- 265 Požehnejte mi a já půjdu;
 [kéž ve zdraví se] s vámi [opět shledám,]
 kéž [s radostí] do brány Uruku zas vejdu.
 Necht' navrátím se a svátek *akītu*¹⁸⁵ [dvakrát v ro]ce
 oslavím,
 necht' svátek *akītu* [dvakrát v roce] oslavím.
- 270 Svátek *akītu* necht' slaví se a já[sot necht'] zazní,
 bubny necht' mohutně zvučí [před tváří divoké kravky
 Nins]uny.“
 Enkidu starším ra[dí,]
 mladíkům uruckým, vě[ci zna]lým:
 „Řekněte mu, ať nechodí do lesa cedrového,
- 275 po té cestě nelze jít,
 na toho člověka pohlédnout [nelze!]
 Strážce lesa cedrového má velmi široký [...]
 [Chumbabův řev je (jako) potopa,]
 [ústa jsou oheň,] dech jeho smrt.
- 280 [Na šedesát mil slyší] šumění lesa.
 [Kdopak se odváží] do jeho lesa [vejít?]
 [Adad je první a on je (hned)] druhý.
 [Kdo] z Igiĝu [se odváží bojovat s ním?]
 [Aby ochránil cedry,]
- 285 [aby zastra]šil lidi, určil ho Enlil.
 [A] toho, kdo do jeho lesa vejde, zachvátí slabost.“
 Povstali rádcové velcí,

185 *Akītu*, svátek Nového roku, který se konal v měsíci *Nisannu* (březen-duben) v čase okolo jarní rovnodennosti; mohl se však také konat v měsíci *Tašřitu* (září-říjen) okolo podzimní rovnodennosti.

- (svůj) názor sdělují Gilgamešovi.
„Jsi (ještě) mladý, Gilgameši, zápal tě unáší¹⁸⁶
290 a nevíš nic o tom, co říkáš.
Chumbabův řev je (jako) potopa,
ústa jsou oheň, dech jeho smrt.
Na šedesát mil slyší šumění lesa.
Toho, kdo do jeho lesa vejde, za[chvátí slabost.]
295 Kdopak se odváží do jeho lesa vejít,
kdo z Igigů se odváží bojovat s ním?
Adad je první a on je (hned) druhý.
Aby ochránil cedry,
aby zastrašil lidi, určil ho Enlil.“
300 Vyslechl [Gilga]meš slova velkých rádců,
pohlédl a [...] Enkidu.
[...]

186 Varianta: zápal [tě] unáší, [matka tě] (právě) zrodila

III. TABULKA

- „Do [přístavu] uruckého [navrát se zdráv!]
Nespoléhej se, Gilgameši, jen na svoji sílu,
dříve se pozorně, (teprve pak) důvěřuj ve svůj úder!
Kdo půjde vepředu, ochrání svého druha,
5 kdo cestu zná, ostříhá svého přítele.
Nechť Enkidu před tebou kráčí,
cestu on zná do lesa cedrového.
Bojovat umí a v zápase vyzná se,
Enkidu nechť přítele ostříhá, druha nechť ve zdraví
zachová,
10 přes příkopy nechť ho přenese.
– Ve shromáždění našem svěřili jsme ti krále,
až se vrátíš, krále (zas) odevzdáš nám.“
Gilgameš otevřel ústa svá a říká,
Enkiduovi praví:
15 „Pojď, příteli, půjdeme do Paláce vznešeného,
(půjdeme) k Ninsuně, královně mocné!
Ninsun je moudrá (a) zkušená, ve všem se vyzná,
stezku (a) radu¹⁸⁷ připraví našim nohám.“
Za ruce se uchopili,
20 Gilgameš a Enkidu do Paláce vznešeného jdou,
(jdou) k Ninsuně, královně mocné.
Gilgameš povstal, předstoupil před [bohyni, matku
svou.]
Gilgameš pravil jí, [Ninsuně:]
„Ninsun, jsem plný sil, [vydám se]

---

187 Varianta: stezku přímou

- 25 na cestu dlouhou k Ch[umbabovi.]
 Pus[tím se] do boje nejistého,
 puto[vat] budu neznámou cestou.
 Snažně tě prosím, požehnej mi a já půjdu;
 kéž ve zdraví se s tebou opět shledám,
 30 kéž s radostí do brány Uruku zas vejdu.
 Nechtě navrátím se a svátek *akītu* dvakrát v roce
 osla[vím,]
 nechtě svátek *akītu* dvakrát v roce oslavím.
 Svátek *akītu* nechtě slaví se a já sot nechtě zazní,
 bubny nechtě mohutně zvučí před tváří tvou.“
- 35 [Divoká kravka N]insun slova Gilgameše, syna svého,
 a Enkidua s bolestí vyslechla,
 [do] lázně sedmkrát vstoupila,
 [omy]la se vodou s tamaryškem a mydlicí.
 [Oděv si oblékla] jemný, jenž sluší postavě její,
 40 [...] jenž sluší ňadrům jejím,
 [...] položen byl a na hlavě korunu má.
 [...] nevěstky ... půdu ...
 Vystou[pala po] schodišti, na střechu vyšla,
 vystoupila na střechu, Šamašovi přinesla oběť zápalnou,
 45 Šamašovi přinesla oběť sy[panou,] pozvednouc paže své:
 „Proč dal jsi synu [mému Gi]lgamešovi srdce
 nepokojné?
 Nyní tys pobídl jej a on vydá se
 na cestu dlouhou k Chumbabovi.
 Pustí se do boje nejistého,
 50 putovat bude neznámou cestou.
 Dokud půjde tam a zpět,
 dokud nedosáhne lesa cedrového,
 dokud divokého Chumbabu nezabije
 a nezničí na zemi všechno zlo, které se tobě hnusí,
 55 onoho dne, kdy ty hranici [...]
 nechtě se tě nebojí Aja, nevěsta, nechtě (stále) ti
 připomíná:
 „Nočním strážcům jej sv[ěř,]
 [za] soumraku [...]’
 [...]

- 60 [...]

[...]

[... když] zazáří.

Tys otevřel, [Šamaši ... aby] dobytek [vy]šel,

aby [...] vzešel jsi nad zemí.
- 65 Hory [...] zá]ří nebesa,

stepní zvěř [...] tvá rudá záře.

Čeká n[a ...] je,

zvěř [...] tobě.

[...] já přináším,
- 70 mrtvý [...] život.

Do [...] hlava tvoje,

k východu [...] zá]stupy se shromáždily.

Anunnakové [na tvoje světlo] dávají pozor.

Nechť se [tě] nebojí [Aja, nevěsta, nechť (stále) ti

připomíná:]
- 75 [„Nočním strážcům] jej [svěř!]

Cestou, jež [...]

dotkni se a [...]

Neboť [...]

cestu [...]
- 80 a [...]

Dokud Gilgameš putovat bude do [lesa] cedrového,

nechť dlouhé jsou dny, nechť krátké jsou noci,

nechť opásané má boky, nechť svižně kráčí.

Za noci nechť nocleh si připraví,
- 85 nocleh ... ulehnu.‘

Nechť se tě nebojí Aja, nevěsta,¹⁸⁸ nechť (stále) ti

připomíná:

„Až Gilgameš, Enkidu a Chumbaba se navzájem

střetnou,

mocné bouře, Šamaši, pozvedni proti Chumbabovi!

Vítr jižní, vítr severní, vítr východní, vítr západní,

větřík, vichřici,
- 90 vichr, vítr zlý, vítr ze Simurru, vítr, jenž do boku naráží,

mrazivý vítr, bouři, prachovou smršť;

188 Varianta: nevěsta velká

- (těch) třináct větrů nechť zvedne se a Chumbabovi
 zacloní tvář
 a zbraň Gilgamešova ať Chumbabu dostihne!¹⁸⁹
 Od tvého [...] budou zažehnuty,
 95 onoho dne, Šamaši, na člověka pokorného pohlédni!
 Tvoji rychlí mezci nechť [...] tebe,
 pokojný příbytek, lůžko *odlomeno*¹⁸⁹ nechť je ti
 přichystáno.
 Bohové, bratři tvoji, oběti, jež ty [...] dají tobě.
 Aja, nevěsta,¹⁹⁰ čistým lemen roucha svého tvou tvář
 nechť otře!“
- 100 Divoká kravka Ninsun znovu svůj pokyn Šamašovi
 opakuje.
 „Šamaši, nebude Gilgameš [...] bohy?
 S tebou se o nebe nebude dělit?
 Se Sínem o žezlo¹⁹¹ se nebude dělit?
 Nebude moudrý s Eou v Apsú?
 105 Nebude vládnout s Irninou lidem hlav černých?
 Nebude přebývat s Ningišzidou v zemi bez návratu?
 Učiň mi ho, Šamaši, [...]
 Nechť ne[...] nechť ne[...] v cedrovém lese!
 [...] nechť nedostihne [...]
- 110 [...] tvé velké božství.
 [...]
 [...]
 [...] jako lidé,
 [...] jak jsi [přiká]zal.
- 115 k [...] Chumbabovi ho uveď.“
 Když divoká kravka Ninsun Šamašovi (svůj) pokyn
 vydala,
 [divoká kravka Ni]nsun je mou[drá (a) zkušená,
 ve všem se vyzná,
 [...] Gilgameše [...]
 uhasila oběť zápalnou, vy[řkla zaklínání.]

189 Poznámka starověkého písaře, který opisoval již poškozenou předlohu.

190 Varianta: nevěsta velká

191 Varianta: o vlá[du]

- 120 Enkidua přivolala, aby (mu) sdělila (svou) vůli.
 „Enkidu, silný, nezrodil jsi se z mého klína.
 Nyní tvoje potomstvo (náležet bude) k zasvěcencům
 Gilgameše,
 kněžkám, ženám zasvěceným a nevěstkám
 chrámovým.“
 Znamení zavěsila na krk Enkiduovi.
- 125 „Kněžky přijaly vlastního syna
 a dcerky boží vychovávají schovance.
 Já Enkidua, je[hož miluji,] za syna jsem přijala,
 Enkidua co [bratra] nechť Gilgameš si oblíbí!
 [...]
- 130 a [...]
 Do[kud s Gilgamešem puto]vati budeš do lesa
 cedrového,
 nechť dlou[hé jsou dny,] nechť krátké jsou noci,
 [nechť opásané máš boky, nechť svižně] kráčíš.
 [Za noci nocleh připrav,]
- 135 [... nechť] chrání.
 [...]
 (mezera asi 9 řádků)
 [...]
 Gilgameš [...]
 [...] jeho [...]
 K cedrové bráně [...]
- 150 Enkidu v chrámu [...]
 a Gilgameš v domě [...]
 Kouřová oběť jalovce [...]
 Přítomni jsou synové [...]
 Kde [...]
 (mezera asi 11 řádků)
 „Na příkaz Šamašův dosáh[neš svého cíle,]
 v bráně Mardukově [...]
 Na hladině vod [...]
 Vzadu [...]
- 170 V cedrové bráně [...]
 Gilgameš [...]
 a Enkidu [...]

- Po dvaceti mílich [sousto uždibni!“]
(mezera asi 28 řádků)
 [„Dokud půjdeme tam a] zpět,
 [dokud nedosáhneme lesa] cedrového,
 [dokud divokého Chumbabu ne]zabijeme
 205 [a nezničíme na zemi všechno zlo, které se Šamašovi
       hnusí,
       [...]
       Nezískej [...]
       mladíky na ulici neshromáždí [...]
       Soudní při slabého rozhodni, hledej [...]
 210 dokud jak malé děti nedosáhneme cíle svého,
       dokud v bráně Chumbabově nevztyčíme [svoje
       zbraně.“]
       Správcové jeho (tam) stáli a žehnali mu,
       dav uruckých mladíků stále (jen) za ním běžel
       a správcové jeho mu líbali nohy.
 215 „Do přístavu uruckého navrát se zdráv!
       Nespoléhej se, Gilgameši, jen na [svoji] sílu,
       dříve se pozorně, (teprve pak) důvěřuj ve svůj úder!
       Kdo půjde vepředu, ochrání svého druhu,
       kdo cestu zná, [ostříhá] svého přítele.
 220 Nechtě Enkidu před tebou kráčí,
       cestu on zná do lesa cedrového.
       Bojovat umí a v zápase [vyzná se,
       [do] horských průsmyků [...]
       [Enk]idu nechtě přítele [ostříhá, druhu nechtě ve zdraví
       zachová,]
 225 přes příkopy [nechtě ho přenese.]
       – Ve shromáždění našem [svěřili jsme ti krále,]
       až se vrátíš, [krále (zas) odevzdáš nám.“]
       Enkidu [otevřel] ústa svá [a říká,]
       [Gilgamešovi] praví:
 230 „Příteli můj, poš[li je zpět ...]
       cestu ne[...]
       [...]
       (mezera asi 10 řádků)

IV. TABULKA

- [Po dvaceti] mílích sousto uždibli,
 [po] třiceti mílích si nocleh připravili,
 za celý den ušli [padesát mil.]
 [Vzdálenost] jednoho a půl měsíce za tři dny (zdolali),
 k pohoří Libanonu¹⁹² se přiblížili.
- 5 [Před tváří boha Šamaše] vykopali [studnu,]
 [vodou si naplnili měchy.]
 [Vystoupil Gilgameš na vrchol hory,]
 [praženou mouku hoře obětoval.]
 „Horo, přines mi sen, příznivou zprávu necht
 uzřím!“]
- 10 [Enkidu zhotovil jemu příbytek pro snění (vhodný),]
 [dveře (chránící) proti bouři upevnil v jeho vchodu.]
 [Nechal ho ulehnout v kruhu ... obrazu]
 [a on sám jak síť ... před vchodem položil se.]¹⁹³
 [Gilgameš si bradu o koleno opřel,]
- 15 [spánek, jenž na lidi přichází, na něho pad.]
 [Uprostřed noci náhle se probudil,]
 [povstal a příteli svému praví:]
 „Příteli můj, nevolal jsi mě? Proč jsem se probudil?
 [Nedotkl ses mne? Proč zmaten jsem?]
- 20 [Nešel nějaký bůh kolem? Proč zesláblé mám svaly?]
 [Příteli můj, zdál se mi sen]

192 V akkadském textu KUR *Lab-na-nu*.

193 Zde se jedná o popis tzv. inkubace, během níž člověk očekával, že se mu dostane ve snu od boha rady. Kruh z mouky měl zajistit ochranu před působením zhoubných sil.

- [a] (ten) sen, který jsem spatř[il, byl velmi nejasný.]
 [Na] úpatí hory [...]
 [hora] padla [...]
- 25 [(a) m]y jako ... [...]
 Ty jsi byl ve [stepi] zrozen, [můžeme poradit se?“]
 K příteli svému on hovoří, Enkidu s[en jeho vykládá:]
 „Příteli můj, příznivý je [tvůj] sen, [dobrý je ...]
 sen je to znamenitý [...]
- 30 Příteli můj, hora, kterou jsi spatř[il ...]
 My se Chumbaby zmocníme, my [ho zabijeme]
 a mrtvolu jeho [pohodíme] na poli bitevním
 a zrána [příznivou Šamašovu] zprávu uzříme.“
 Po dvaceti mílích [sousto] uždibli,
- 35 po třiceti mílích si [nocleh] připravili,
 za celý [den] ušli padesát mil.
 Vzdálenost jednoho [a] půl [měsíce] za tři dny (zdolali),
 k pohoří [Libanonu] se přiblížili.
 Před tváří boha Šamaše vykopali studnu,
 [vodou si naplnili měchy.]
- 40 Vystoupil Gilgameš na vrchol [hory,]
 praženou mouku [hoře] obětoval.
 „Horo, přines mi sen, [příznivou zprávu necht
 uzřím!“]
 [Enkidu] zhotovil [jemu příbytek pro snění vhodný,]
 [dveře (chránící) proti bouři upevnil v jeho vchodu.]
- 45 [Nechal ho ulehnout v kruhu ... obrazu]
 [a on sám jak sít ... před vchodem položil se.]
 [Gilgameš si bradu o koleno opřel,]
 [spánek, jenž na lidi přichází, na něho pad.]
 [Úprostřed noci náhle se probudil,]
- 50 [povstal a příteli svému praví:]
 [„Příteli můj, nevolal jsi mě? Proč jsem se probudil?]
 [Nedotkl ses mne? Proč zmaten jsem?]
 [Nešel nějaký bůh kolem? Proč zesláblé mám svaly?]
 [Příteli můj, zdál se mi druhý sen]
- 55 [a (ten) sen, který jsem spatřil, byl velmi nejasný.]
 (mezera asi 13 řádků)
 [...]

- 70 [... Ch]umbaba
 [...] ... nízká je jeho výška
 [...] široký úzký
 [...] Chumbaba bude jak děcko
 [...] na něm
- 75 [...]
 [...]
 [...]
 [a zrána příznivou Šamašovu zprávu uzříme.“]
 [Po dvaceti mílích sousto uždibli,]
- 80 [po třiceti mílích si nocleh připravili,]
 [za celý den ušli padesát míl.]
 [Vzdálenost jednoho a půl měsíce za tři dny (zdolali),
 k pohoří Libanonu se přiblížili.]
 [Před tvářmi boha Šamaše vykopali studnu,]
 [vodou si naplnili měchy.]
- 85 [Vystoupil Gilgameš na vrchol] hory,
 [praženou mouku hoře obětoval.]
 [„Horo,] přines mi sen, [příznivou zprávu] nechť
 uzřím!“
 [Enkidu] zhotovil [jemu] příbytek pro snění vhodný,
 dveře (chránící) proti bouři [upevnil] v jeho vchodu.
- 90 Nechal ho ulehnout [v kruhu ...] obrazu
 [a] on sám jak síť [...] před vchodem položil se.
 Gilgameš si bradu o koleno opřel,
 spánek, jenž na lidi přichází, na něho pad.
 Uprostřed noci náhle se probudil,
- 95 povstal a příteli svému praví:
 „Příteli můj, nevolal jsi mě? Proč jsem se probudil?
 Nedotkl ses mne? Proč zmaten jsem?
 Nešel nějaký bůh kolem? Proč zesláblé mám svaly?
 Příteli můj, zdál se mi třetí sen
- 100 a (ten) sen, který jsem spatřil, byl velmi nejasný.
 Nebesa křičela, ryčela země.
 Den (najednou) ustrnul v hrobovém tichu (a) nastala tma.
 (Potom) [se za]blesklo (a) vzplanul oheň,
 [pla]meny šlehaly, přšela smrt.
- 105 [Ztem]něla zář, zhasínal oheň,

- [poté co] zeslábl, změnil se v popel.
 [Ty jsi byl] ve stepi zrozen, můžeme poradit se?“
 [Vyslechl slova přítele svého,] Enkidu sen jeho vykládá,
 Gil[gamešovi] praví:
 [„Příteli můj, příznivý je] tvůj sen, dobrý je [...]
 (mezera asi 10 řádků)
- 120 [Po dvaceti mí]lích sou[sto uždibli,]
 [po] třiceti mílích si noc[leh připravili,]
 [za celý den] ušli padesát mil.
 [Vzdálenost] jednoho a půl měsíce za tři [dny] (zдолali),
 k pohoří Lib[anonu se přiblí]žili.
- 125 [Před] tváří boha Šamaše vykopali [studnu,]
 [vodou] si naplnili [měchy.]
 [Vystoupil] Gilgameš na vrchol [hory,]
 [praženou mouku hoře] obětoval.
 [„Horo, přines mi] sen, [příznivou zprávu necht
 uzřím!“]
- 130 [Enkidu zhotovil jemu příbytek pro snění vhodný,]
 [dveře (chránící) proti bouři upevnil v jeho vchodu.]
 [Nechal ho ulehnout v kruhu ... obrazu]
 [a on sám jak sít ... před vchodem položil se.]
 [Gilgameš si bradu o koleno opřel,]
- 135 [spánek, jenž na lidi přichází, na něho pad.]
 [Uprostřed noci náhle se probudil,]
 [povstal a příteli svému praví:]
 [„Příteli můj, nevolal jsi mě? Proč jsem se probudil?]
 [Nedotkl ses mne? Proč zmaten jsem?]
- 140 [Nešel nějaký bůh kolem? Proč zesláblé mám svaly?]
 [Příteli můj, zdál se mi čtvrtý sen]
 [a (ten) sen, který jsem spatřil, byl velmi nejasný.]
 (mezera asi 12 řádků)
- 155 [„Příteli můj, příznivý je] tvůj sen, [dobrý je ...]
 [...] tato [...]
 [...] Chumbaba jako [...]
 [...] rozzáří se [...] nad ním.
 [...] položíme, spoutáme jeho paže.
- 160 [...] staneme nad ním

- [a] zrána příznivou Šamašovu zprávu uzříme.“
 [Po] dvaceti mílích sousto uždíbli,
 [po] třiceti mílích si nocleh připravili,
 165 za celý [den] ušli [padesát mil.]
 [Před tváří boha Šamaše] vykopali [studnu,]
 [vodou] si naplnili [měchy.]
 [Vystoupil] Gilgameš na vrchol [hory,]
 [praženou mouku hoře] obětoval.
 170 „Horo, přines mi] sen, [příznivou] zprávu [necht
 uzřím!“]
 Enkidu [zhotovil jemu příbytek pro snění vhodný,]
 [dveře (chránící) proti bouři] upevnil [v jeho vchodu.]
 [Nechal ho ulehnout] v kruhu [... obrazu]
 [a on sám jak sít] ... [před vchodem polo]žil se.
 175 [Gilgameš si bradu o koleno opřel,]
 [spánek, jenž na lidi přichází, na něho pad.]
 [Uprostřed noci náhle se probudil,]
 [povstal a příteli svému praví:]
 „Příteli můj, nevolal jsi mě? Proč jsem se probudil?“
 180 [Nedotkl ses mne? Proč zmaten jsem?]
 [Nešel nějaký bůh kolem? Proč zesláblé mám svaly?]
 [Příteli můj, zdál se mi pátý sen]
 [a (ten) sen, který jsem spatřil, byl velmi nejasný.]
 (mezera)
 [...]
 jehož ústa [...]
 Mladík, jehož jsi spatřil, [...]
 Onoho dne [...]
 Uchopí ho za křídlo [...]
 Budou líbat [...]
 Já [...]
 (mezera)
 [zro]dili [...]
 Gilgameš [otevřel] ústa [svá a říká, Enkiduovi praví:]
 „Příteli můj, ne[...]
 Syny nezro[dili ...“]
 Enkidu otevřel ústa svá a [řká, Gilgamešovi praví:]
 „Příteli můj, ten, k němuž jdeme, [je velmi podivný,]

Chumbaba, k němuž jd[eme, je velmi podivný.“]
Gilgameš otevřel ústa svá [a říká, Enkiduovi praví:]
„Příteli můj, chci za[bít ...]
[...] do [...]
(mezera)

V. TABULKA¹⁹⁴

- Stanuli na kraji lesa,
 zírají na cedry vysoké,
 pozorují do lesa vstup.
 Kde Chumbaba přechází, je vidět stezku,
 5 o cesty pečuje, pěšina v dobrém je stavu.
 Uzřeli cedrovou horu,
 bohů sídlo, svatyni bohyně Irnini.
 [Na] zemi cedr skýtá bohatství své,
 příjemný jeho je stín, plný rozkoše.
 10 [Hus]té je trnité křoví, neprostupný les,
 [mezi] cedry (a) stromy *ballukku*¹⁹⁵ žádného vchodu není.
 Cedrové výhonky [raší kol] na jednu míli,
 cypřišové [...] (zas) na dvě třetiny.
 Šedesát (loktů) vysoko [ced]ry jsou pokryty suky,
 15 pryskyřice [vyté]ká (z nich a) prší jak déšť,
 [sté]ká a rýhami proudí.
 [Po ce]lém lese švitoří ptáci,
 [...] spolu si vzájemně povídají, cvrlikajíce hlučně.
 [Osamělý] cvrček cvrkot vydává,
 20 [...] hlučí [...] nechává pískat.
 [Naří]ká holub (a) hrdlička odpovídá,
 [...] čáp, raduje se les,
 [...] kohout, z hojnosti raduje se les.

194 K V. tabulce viz Al-Rawi – George 2014; viz též http://eprints.soas.ac.uk/3343/1/SB%20GilgV_Partitur.pdf

195 Akkadsky *ballukku*, sumersky ŠIM.MUG, snad sturač, subtropický strom poskytující vonnou pryskyřici.

- 25 [Opice] hlučí, mládata opičí vřískají,
[jako sbor] hudebníků a bubeníků
denně Chumbabovi hlasitý tropí hluk.
(Jak) cedr stín svůj [rozestřel,]
Gilgameš dostal [strach.]
[Strnulost] se zmocnila jeho paží
30 a ochablost dopadla na jeho kolena.
[Enkidu] otevřel ústa svá a říká, Gilgamešovi praví:
[„Sestup]me do nitra lesa,
[přihotov se] a tropme hluk!“
[Gilgameš] otevřel ústa svá a říká, Enkiduovi praví:
35 [„Proč,] příteli můj, se chvějeme jak slaboši,
[cožpak] jsme všechny hory nepřešli?
[...] před námi.
Dříve než ustoupíme [...] uzříme světlo.
[Příteli můj,] jenž v boji se vyznáš,
40 kdo bitvu viděl, ten smrti se nebojí.
[Krví] ses třásníval, přece se smrti nebudeš bát.
[Rozběsni se] jak (člověk) ve vytržení a příprav o rozum!
[Jak] buben nechť hlasitě zazní tvůj [křik!]
Nechť strnulost opustí paže tvé a ochablost z tvých
kolenou zmizí!
- 45 Chyt se mne, příteli můj, a společně půj[deme dál,]
na myslí měj (ten) boj!
Zapomeň na smrt a [starej se] o život!
[...] ... prozíravý člověk,
[jenž] první půjde, ochrání sebe (a) druhu nechť spasí
(těž)!
- 50 [Pro věky] budoucí slávu si získají.“
[Po] dlouhém [pochodu] oba dorazili k cíli,
[přestali] hovořit, zůstali stát.
[Stanuli] na kraji lesa,
[...]
- 55 Poté co meče [...] a z pochev [...] Sekery potřeny jsou [...] teslice [a] meč v [...] Jeden [...]

- 60 vplížili [se ...]
Chumbaba [přemýšlí, takto k sobě praví:]
„Nešel [...]
nešel [...]
Proč jsou poděšeni [...]
- 65 proč moje [...]
V hrůze pro [...]
Proč [...]
Na lůžku mém [...]
Snad En[kidu ...]
- 70 V dobrotě [...]
Jestliže slovo pro [...]
necht Enlil [ho prokleje ...!“]
Enkidu otevřel ústa svá [a říká, Gilgamešovi praví:]
„Příteli můj, Chumbaba [...]
- 75 Příteli můj, jeden je je[den a dva jsou dva.]
[Dva] oděvy [...]¹⁹⁶
i když je půda kluzká [...] dva [...]
Dvě trojčata [...]
trojitý provaz [...]
- 80 Jeden silný lev dvě mláďa[ta ...]^{197 198}
Postav se pevně [...]
Příteli můj, šíp [...]
Cesta, po níž jedeš [...]
Kdybychom ustoupili [...]
- 85 Vše, co je přineseno [...]
... dvě [...]
Příteli můj, nad větrem(?), co Ša[maš ...]
vzadu je bouře a [vepředu vítr.]
Požádej Šamaše, necht [ti dá třináct větrů!“]

196 Varianta: I když jsou slabí, dvě [...]

197 Varianta: Jeden silný pes

198 Pasáž věnovaná nepochybně chvále a oslavě přátelské pomoci a podpory. Srovnej k tomu knihu Kazatel (Kaz 4, 9–12): Lépe dvěma než jednomu, vždyť jim z jejich pachtění dobrá mzda plyne. Upadne-li jeden, druh jej zvedne. Běda samotnému, který upadne; pak nemá nikoho, kdo by ho zvedl. Také leží-li dva pospolu, je jim teplo; jak se má však zahřát jeden? Přepadnou-li jednoho, postaví se proti nim oba. A nit trojitá se teprv nepřetrhne!

- 90 Gilgameš pozvedl hlavu svou (a) [před Šamašem dal se do pláče,
pod paprsky boha slunce [stékají mu slzy.]
„Onen den, Šamaši, kdy jsem já důvěru [v tebe] složil,
[nezapomeň!]”¹⁹⁹
Nyní stůj při mně a [...]
Nad Gilgamešem, výhonkem z lůna Uruku, [rozestři ochranu svou!“]
- 95 Bůh Šamaš vyslechl slova [jeho]
(a) hned nato varovný hlas [z nebes na něho volá:]
„Neboj se, postav se mu! (Chumbaba) nesmí [do svého lesa] vejít,
nesmí do hvozdů sestoupit, nesmí [...]
dřív než se zahalí do svých sedmi [děsuplných] pláštů!”²⁰⁰
- 100 V jeden je zahalen, šest (jich) odložil.
Oni [...]
jak divocí býci (když) zaklesnou rohy [...]
Jednou vzkřikl, bylo (to) hroz[né,
strážce lesů křičí.
- 105 [...] Chumbaba jako bůh Adad [burácí.]
(*mezera asi 8 řádků*)
- 115 Chumbaba otevřel ústa svá a říká, Gilgamešovi praví:
„Kéž by se Gilgameš, hlupák, poradil s pošetilcem!
Proč jste sem přišli?
Předstup, Enkidu, rybí syne, jenž neznáš otce svého,
ty želví mládě, které nesálo mateřské mléko!”²⁰¹
Od malička se na tebe dívám, však k tobě se nepřibližují.
- 120 [...] ... nasytím svůj žaludek.
[Proč ve zlém úmyslu] jsi Gilgameše přivedl ke mně
a zuby ceníš jak nepřátelský cizinec?

199 Varianta: [„Den, kdy v] Uruku [ke mně] jsi hovořil, [nezapomeň!]

200 Viz poznámku 257.

201 Narážka na to, že Enkidu neměl rodiče, kteří by ho vychovali a v dětství o něj pečovali.

- Podříznu Gilgamešovi hrdlo a krk
(a) masem jeho nakrmím řvoucí ptáky ...,²⁰² orly
a supy.“
- 125 Gilgameš otevřel ústa svá a říká, Enkiduovi praví:
„Příteli můj, změnila se tvář Chumbabova.
Směle jsme vstoupili do jeho hájemství (s úmyslem)
zdolati jej
a (nyní) mě srdce zaleklo se (a) hned tak se neuklidní.“
Enkidu otevřel ústa svá a říká, Gilgamešovi praví:
- 130 „Pročpak, příteli můj, žalostně [naří]káš
a ústa tvá slabošská jsou, rmoutíš mé srdce.
Nyní, příteli můj, jedna [...]
Z licího kanálu taviče vybrati měď,
uhlí žhavé na hodiny dvě rozpálit (a) žhavé na hodiny
dvě [...]
- 135 Seslati potopu (znamená) chopit se biče.²⁰³
Neustupuj, zpět se neotáče!
[Nyní jak lev] udeř vši silou!“
[...]
(mezera asi 14 řádků)
[...] nechť zahrání jsou.“
[Z]povzdálí vyslechl je,
- 155 do země udeřil, [...] utkal se s ním.
Pod patama jejich se rozevřela zem,
ve víru jejich (zápasu) se zlomil Sirjón a Libanon.²⁰⁴
Zčernal bílý mrak,
smrt jako mlha se snášela na ně.
- 160 Šamaš proti Chumbabovi pozved mocné bouře,
vítr jižní, vítr severní, vítr východní, vítr západní,
větřík,
vichřici, vichr, vítr zlý, vítr ze Simurru,

202 V akkadském textu *šaršaru* „cvrček, kobylka“, Tournay – Shaffer 1998, 129, překládají jako „krahujec“.

203 Ne zcela jasná pasáž; snad obdoba našeho přísloví: „Kuj železo, dokud je žhavé!“

204 V akkadském textu *Si-ra-ra u La-ba-na-nu*, označení pohoří Antilibanonu a Libanonu. Mytologické zdůvodnění vzniku příkopové propadliny al-Biká oddělující od sebe obě pohoří (George 1990); stejný obraz se vyskytuje i u pro-roka Zacharjáše, Za 14, 4 (Hurowitz 1999).

- vítr, jenž do boku naráží, mrazivý vítr, bouří,
prachovou smršť;
(těch) třináct větrů se zvedlo a Chumbabovi zastřelo
tvář.
- 165 Nemůže vyrazit dopředu, nemůže běžet dozadu,
tak zbraně Gilgamešovy Chumbabu přemohly.
Chumbaba ve snaze život (si zachránit) Gilgamešovi
praví:
„Jsi (ještě) mladý, Gilgameši, matka tě (nedávno)
zrodila,
věru jsi potomkem [Ninsuny, divoké kravky.]
- 170 Na příkaz Šamaše i hory [...] výhonku urucký, králi Gilgameši!
[...] Gilgameši, mrtvý nemůže [...] [... ži]vý pánovi svému [...]
Gilgameši, daruj mi život [...]
- 175 Pro tebe budu zde hlídat [...] [a dám ti] tolik dřeva, co budeš si přát.
Pro tebe budu střežit myrtu [...] kmeny, chloubu pa[láce tvého.“
Enkidu otevřel ústa svá a říká, [Gilgamešovi praví:]
- 180 „Příteli] můj, neposlouchej Chumbabovy řeči,
[...] jeho prosby [...“
[...]
[...]
[...]
(mezera asi 5 řádků)
- 190 „Tý vyznáš se ve věcech mého lesa, ve věcech [...] a víš o všem, co říká se.
Měl jsem tě sebrat, měl jsem tě pověsit na větvi při
vstupu do mého lesa,

- měl jsem tvým masem nakrmit řvoucí ptáky ..., orly
a supy.²⁰⁵
A nyní, Enkidu, na tobě záleží propuštění [mé,]
195 Gilgamešovi řekni, ať život mi zachová!“
Enkidu otevřel ústa svá a říká, Gilgamešovi praví:
„Příteli můj, Chumbaba strážcem je lesa [cedrového,]
skoncuji s ním, zab ho, znič jeho záměry!
Chumbaba je strážcem lesa, skoncuji [s ním,] zab ho,
znič jeho záměry,
200 dříve než uslyší (o tom) vznešený E[nlil]
(a) bohové [velcí] se na nás rozzlobí,
Enlil v Nippuru, Šamaš v [Larse ...]
Věčnou si zajisti [slávu,]
že Gilgameš Chumb[abu zabil ...“]
205 Chumbaba vyslechl [Enkiduovu řeč,]
Chumbaba pozvedl hlavu svou [a před Šamašem dal se
do pláče,]
[pod paprsky boha slunce stékají mu slzy.]
(mezera asi 39 řádků)
[...]
[...]
Enk[idu otevřel ústa svá a říká, Gilgamešovi praví:]
250 „Příteli můj, [chyt ptáka,]
kam [půjdou jeho mláďata?]
Chumba[bu ...]
kam půj[dou ...?]
Kam půj[dou ...?“]

205 Podobně vyhrožuje ve fragmentárně dochované tzv. Bajce o lišákovi hrozný lev, jenž spatřil prohnanou malou šelmu ve svém hájemství. Dotyčné řádky bývají považovány za humornou parafrázi výhrůžek Chumbaby Gilgamešovi a Enkiduovi při jejich setkání v cedrovém lese.

„Kdo vstoupí do mojí houštiny, nikdy se zpátky nevrátí
a zdrav (odtud) nevyjde, slunce (už více) nespátí.
Ty jsi kdo, slaboučký brachu,
jenž vzdor hněvu srdce mého a zuřivosti tváře mé namřil si to ke [mně?]
Sežeru tě a nebudu pro [tebe truch]lit.
Zhltnu tě (a) ty (mi v tom) nezabrániš.
Vysaji tvou krev a ne[...]
Na kousky roztrhám tvoje maso a [...“]

- 255 Chumbaba vyslechl [Enkiduovu řeč,
Chumbaba pozvedl hlavu svou [a před Šamašem dal se
do pláče,
pod paprsky boha slunce [stékají mu slzy.]
„Tys vstoupil, Enki[du ...]
v běsnění zbraní rád[ce ...]
- 260 a tomu, jenž přebývá v domě svém, nepřátelství [...]
Sedíš jak pastýř pře[d ním,]
a jako najatý (člověk) na jeho příkaz [...]
A nyní, Enkidu, na tobě záleží [propuštění mé
a volnost,
Gilgamešovi řekni, ať život mi [zachová!“]
- 265 Enkidu otevřel ústa svá a říká, [Gilgamešovi] praví:
„Příteli můj, Chumbaba strážcem je le[sa cedrového,]
skoncuji s ním, zab ho, [znič jeho záměry!]
Chumbaba strážcem je lesa, [skoncuji s ním, zab ho,
znič jeho záměry,
dříve než uslyší (o tom) vznešený [Enlil]
- 270 (a) bohové velcí se na nás rozzlobí,
Enlil v Nippuru, Šamaš v L[arse ...] Věčnou [si zajisti
slávu,
[že] Gilgameš Ch[umbabu] zabi[l ...“]
Chumbaba vyslechl [Enkiduovu řeč,
Chum[baba pozvedl hlavu svou a před Šamašem dal se
do pláče,
275 pod paprsky [boha slunce stékají mu slzy.]
[„...]
[...]
Ať ne[...]
Ať nikdo z vás dlouho nežije,
- 280 kromě přítele svého Gilgameše ať Enkidu nikoho nemá,
kdo by ho pohřbil!“
Enkidu otevřel ústa svá a říká, Gilgamešovi praví:
„Příteli můj, hovořím k tobě, však ty mne neposloucháš.
Dříve než kletba [...]
[...] do jeho úst.“
- 285 [Vyslechl Gilgameš řeč] přítele svého,
vytasil [meč po] boku svém.

- Gilgameš do krku [udeřil jej,
 En[kidu ...] dřívě než vyrval plíce.
 [...] vymrštil se,
 290 [poté z] hlavy kel ukořistil.
 [...] hojnost se na horu snášela,
 [...] hojnost se na horu snášela.
 [...]
 [...]
 (mezera asi 4 řádky)
 [...]
 300 [...] Gilgameš [...]
 [...] vonné látky z oněch cedrů nesou [...] Enlilovi.
 [Enkidu] otevřel ústa svá a říká, Gilgamešovi praví:
 „Příteli můj,] v poušť jsme les proměnili,
 [co] v Nippuru řekneme Enlilovi, (až se nás zeptá):
 305 „Silou svou strážce jste zabili,
 jaký hněv to ve vás byl, že jste poplenili les?“
 Poté co sedmero synů jeho zabili,
 Cvrčka, Pisklouna, Divocha(?), Křiklouna, Chytrouše,
 ... (a) Bouřliváka,
 sekerami svými (o váze) dvou talentů [...] odsekli.
 310 Tři a půl lokte (měřily) odseknuté třísky jejich.
 Gilgameš poráží stromy
 a Enkidu (nejlepší) dřevo vyhledává.
 Enkidu otevřel ústa svá a říká, Gilgamešovi praví:
 „Příteli můj, porazili jsme vysoký cedr,
 315 jehož vrcholek do nebe naráží.
 Zhotov (z něj) dveře sedmdesát dva lokty vysoké,
 dvacet čtyři lokty široké
 (a) jeden loket silné! Jejich břevno, dolní (a) horní čep
 z jednoho budou (kusu).
 [K Enlilovi] do Nippuru nechť Eufkrat (je) odnese,
 [nechť nippurský] chrám [se zaraduje!“]
 320 ... vět[ve ...] cypřiš až do [...]
 Svázali vor, naložili [...]
 [...] ... Enkidu [...] usedl.
 Enkidu jel [...]
 a Gilgameš hlavu Chumbabovu vezl [...]

Umyl si špinavé vlasy, očistil [výstroj svou]
[Pátá tabulka:] Sbírka [Gilgameš]²⁰⁶

Pátá tabulka: Ten, jenž [hlubinu zřel; sbírka
Gilgameš]²⁰⁷

---

206 Kolofon tabulky z Ninive.

207 Kolofon tabulky z Babylónu.

VI. TABULKA

- Umyl si špinavé vlasy, očistil výstroj svou,
 kadeře na zádech rozpustil,
 špinavý oděv svlékl, čistým se oděl.
 Kabátec s rukávy oblékl, šerpou přepásaný,
 5 Gilgameš si na hlavu korunu vložil se stuhou dokola
 kolem.
 I zhlédla se v Gilgamešově kráse vládkyně Ištar.
 „Pojď, Gilgameši, staň se (mým) chotěm!
 Mužností svou mne obdaruj,
 ty budeš mužem mým a já tvojí ženou!²⁰⁸
 10 Nechám ti zapřáhnout vůz ze zlata a lazuritu,
 s koly zlatými a jantarovými rohy.
 Budou ho táhnout lvi a mohutní mezcí.
 Vejdi do domu našeho, jenž voní cedrovým dřevem!
 Až do domu našeho vstoupíš,
 15 dveře znamenité ti nohy políbí,
 před tebou pokleknou králové, hodnostáři²⁰⁹ i knížata,
 [vše] nejlepší z hor a zemí ti darem přinesou.
 Tvé kozy po třech (a) tvé ovce po dvou (mláďata) vrhnou,
 tvůj oslík těžší unese náklad než mezek,
 20 tví koně s vozem pyšně cválají budou,
 tvůj vůl vlekoucí jařmo nebude sobě rovného mít.“
 [Gilgameš] otevřel ústa svá a říká,

208 Stejnými slovy nabízí manželství bohu Nergalovi vládkyně podsvětí, bohyně Ereškigal. Viz středobabylónskou verzi mýtu Nergal a Ereškigal, Prosecký 2010b, 140, 16.

209 Varianta: pánové

- vládkyni Ištaře [praví:]
 [„Jestliže opravdu já] měl bych si tě vzít,
 25 [měl bych zapomenout na] sebe a své šaty,
 [měl bych zapomenout na] stravu svou a pokrm svůj?
 [Budeš mne krmit] chlebem, jenž odznakem je božství,
 [budeš mne napájet pivem,] jež odznakem je království?
 [...] mám svázat,
 30 [...] mám navršit?
 [...] zahalit se v plášť?
 [Kdo ... by si tě] za ženu chtěl vzít?
 [Vždyť ty jsi ...] led,
 dveře, [jež ne]zadrží vítr a průvan,
 35 palác, jenž zabí[jí ...] hrdiny,
 slon, [jenž ...] svou pokrývku,
 smůla, jež po[špiní] toho, kdo ji nese,
 kožený měch, jenž smá[čí] toho, kdo jej nese,
 vápence kus, jenž roz[boří] kamennou hradbu,
 40 beranidlo, jež ni[čí hradbu] před nepřátelskou zemí,
 střevíc, jenž svého majitele tlačí.²¹⁰
 Které z tvých manželství navěky [trvalo?]
 Který z tvých hrdinů [na nebe] vystoupil?
 Pojď, spočí[tám] (ti) tvé milence!²¹¹
 45 Ten, jenž ... [...] paži jeho.
 Dumuziho, manžela tvého mládí,
 k ustavičnému pláči, rok co rok, jsi odsoudila.
 Tys pestrého ptáka *allallu*²¹² milovala,
 pak jsi jej udeřila a křídlo mu zlomila.
 50 Nyní přebývá v lesích a volá: „Mé křídlo!“²¹³
 Milovala jsi lva znamenité síly
 (a přece) mu kopala sedm a sedm pastí.

210 Patrně narážka na neblahý osud jednoho z králů III. dynastie z Uru, Amar Su'ena (2046–2038 př. Kr.), jenž podle historické tradice dochované ve věštebných výrocích tzv. omin zemřel na následky otlaku nohou: „... znamená Amar-Su'enovo, [jemuž ... opánek na nohu] byl obut, a od ohryzení opánkem zemřel.“ (Prosecký 2015, 60.)

211 Varianta: manžely

212 Snad mandelík.

213 „Mé křídlo!“, akkadsky *kappī*, zvukomalebné slovo.

- Milovala jsi hřebce proslaveného v boji
(a přece) mu určila bič, bodec a řemen.
- 55 Odsoudilas jej k běhu na sedm mil,
za nápoj určila jemu zkalenou (vodu)
(a) matku jeho Silili k ustavičnému pláči odsoudila.
Milovala jsi pastýře, pasáka, pastevece,
jenž ustavičně (chléb) na žhavém popelu ti chystal
- 60 a každý den kůzlata²¹⁴ pro tebe porážel.
Tys ho (však) udeřila a ve vlka proměnila,
(nyní) ho odhánějí vlastní pomocníci
a psi jeho jej do stehna hryzají.
Milovala jsi Išullánua, zahradníka otce tvého,
- 65 jenž ti košíky datlí přinášel
(a) každý den stůl tvůj prostíral skvěle.
Tys na něj pohlédla a k němu přistoupila, (řkouc):
,Išullánu můj, tvou mužnou sílu okusme,
vztáhni svou ruku²¹⁵ a dotkni se mého lůna!‘
- 70 (Však) Išullánu ti pravil:
,Co ode mne chceš?
Matko má, nebudeš péci (a) já nebudu jísti.
Cožpak mám polykat urážky a kletby,
což se mám před zimou do sítiny halit?‘
- 75 (Když) jsi vyslechla tuto [jeho ře]č,
udeřilas jej a pro[měnila] v žábu(?),
uvrhlas ho do tram[opot,]
nemůže nahoru ..., nemůže dolů ... [...]
Když ty mne milovat budeš, stejně jak s nimi [i se
mnou naložíš.“]’²¹⁶
- 80 Když to Ištar [uslyšela,]

214 Varianta: oběti

215 Eufemismus pro penis, srovnej Iz 57, 8.

216 Podrobnosti o převážně většině milostných avantýr bohyně Išтары, s výjimkou jejího vztahu s Dumuzim a zahradníkem Šukaletudou, jenž podle sumerského mýtu zvaného Inanna a Šukaletuda znásilnil spící bohyni, která se za utrpené příkoří trojnásobně pomstila, nejsou známy. Podle jednoho sumersko-akkadského lexikálního seznamu je Šukaletuda snad ztotožňován s Išullánuem (Šukaletuda = *Šullānum*). Lásky bohyně Išтары k zahradníkovi se zračí v akkadské legendě o Sargonovi (viz s. 92).

- rozhněvala se Ištar, na nebesa [vystoupila.]
 Předstoupila²¹⁷ Ištar před otce svého Anua plačíc,
 před Antum, matkou její, kanuly jí slzy.
 „Otče můj, Gilgameš mne neustále tupí,
 85 Gilgameš mne pohaněl,
 pohaněl a proklel.“
 Anu otevřel ústa svá a říká,
 vládkyni Ištaře praví:
 „Tys přece začala spor s králem Gilgamešem
 90 a Gilgameš tě pohaněl,
 pohaněl a proklel.“
 Ištar otevřela ústa svá a říká,
 Anuovi, otci svému, praví:
 „Otče můj, stvoř mi nebeského býka
 95 (a) já Gilgameše v jeho sídle zahubím!
 Nedáš-li mi nebeského býka,
 udeř[ím na pod]světí až tam, kde sídlo má,
 přivodu[ím zká]zu na dolní svět,
 vyvedu [mrtv]é, (ti) pohltní živé
 100 (a) mrtvých víc bude než živých!“²¹⁸
 Anu otevřel ústa svá a [říká,
 vládkyni Ištaře praví:
 „Jestliže ode mne chceš nebeského býka,
 nechť urucká vdova sedm let plevy shromažďuje
 105 [(a) urucký rolník] pěstuje trávu!“
 [Ištar otevřela ústa svá] a říká,
 Anuovi, otci svému, [praví:]
 [„...] já jsem navršila,

217 Varianta: Vystoupila

218 Podobnými slovy jako ve verších VI, 97–100 si vynucuje bohyně v mýtu o sestupu Ištary do podsvětí na vrátném, aby ji vpustil dovnitř (Prosecký 2010b, 129–130, 12–20): Když Ištar dospěla k bráně do Země bez návratu, vrátnému u brány takto praví: „Hej, vrátný, otevři bránu! Otevři bránu, ať mohu vejít! Jestliže bránu neotevřeš a já nevejdu, rozbiji dveře, přerazím závoru, rozbiji ostění a vyvrátím křídla, vyvedu mrtvé, (ti) pohltní živé (a) mrtvých víc bude než živých.“ Stejnou hrozbu vyslovuje i bohyně Ereškigal, když usiluje o Nergalův návrat z nebes do podsvětí (mýtus Nergal a Ereškigal, Prosecký 2010b, 148–149, V, 10–13, 26–28): [„Jestliže toho] boha mi nepošleš, podle [Irkally řádu] a Veliké země vyvedu mrtvé, (ti) pohltní živé (a) mrtvých víc bude než živých.“

- [...] já jsem stvořila.
 110 [Urucká vdova sedm] let plevy shromažďovala
 [(a) urucký rolník pěstoval] trávu.
 Před hněvem nebeského býka [...]“
 Vyslechl Anu tato Ištařina slova,
 vodidlo nebeského býka vložil jí do [ruky.]
 115 I [šla] Ištar (a) vedla ho s sebou.
 Když do urucké [země] dorazil,
 vysušil bažinu, l[es] i rákosí.
 Sestoupil k řece, o sedm loktů hladina klesla.
 Když nebeský býk zafuněl, jáma se otevřela
 120 (a) sto uruckých mužů do ní spadlo.
 Když zafuněl podruhé, jáma se otevřela
 (a) dvě stě uruckých mužů do ní spadlo.
 Když zafuněl potřetí, jáma se otevřela
 a Enkidu doprostřed ní spadl.²¹⁹
 125 Vyskočil Enkidu, nebeského býka za rohy chopil.
 Nebeský býk na něho slinu plival,
 svým silným ocasem [...]
 Enkidu otevřel ústa svá [a říká,]
 Gilgamešovi praví:
 130 „Příteli můj, my jsme se chválili [... ve] městě [našem,]
 jak odpovíme lidu shromážděnému?
 Příteli můj, spatřil jsem sílu býka nebeského
 a moc jeho poznávám, poslání [jeho ...]
 Znovu [necht spatřím] sílu býka nebes[kého,]
 135 k zadku býka nebeského [se příkradu.]
 Uchopím [ho za jeho silný ocas,]
 vložím [svou nohu na jeho zadní stehno,]
 v [...]
 A ty jako [řezník, ... odvážný a] zkušený,
 140 mezi ší[ji, ro]hy a tam, kde skolen být může, meč svůj
 (mu) vraz!“

219 Varianta: [Při druhém býkově zafunění jáma se otevřela (a) dvě stě] mužů do ní spadlo. / [Při třetím býkově zafunění jáma se otevřela] (a) tři sta mužů do ní [spadlo.] / [Při čtvrtém býkově zafunění] jáma se otevřela (a) Enkidu doprostřed ní [spadl.]

- Přikradl se²²⁰ Enkidu k býkově zadku,
 za [silný] ocas uchopil jej.
 [Vložil] svou nohu na jeho [zadní] stehno,
 [v ...]
- 145 A Gilgameš jak řezník, [...] odvážný a zkušený,
 mezi šíji, rohy a tam, kde skolen být může, meč svůj
 (mu) [vrazil.]
 Když zabili nebeského býka,
 srdce jeho pozvedli (a) před Šamaše položili.
 (Pak) ustopili klanějíce se Šamašovi
- 150 (a) oba bratři usedli.
 Vystoupila Ištar na hradbu Uruku hrazeného,
 vykročila k smutečnímu tanci (a) jala se naříkat:
 „Běda, Gilgameš, který mne potupil, zabil nebeského
 býka!“
 Uslyšel Enkidu tuto řeč Ištary,
- 155 býkovi vyrval plec²²¹ a mrštil ji (Ištaře) ve tvář.²²²
 „A s tebou, kdybych tě do rukou dostal, já naložil bych
 (stejně) jak s ním!
 Vnitřnosti jeho tobě bych na paže zavěsil!“
 Shromáždila Ištar děvky, nevěstky a milostnice,
 nad plecí nebeského býka počala naříkat.
- 160 Přivolał Gilgameš řemeslníky, zbrojíře všechny,²²³
 tloušťku (býčích) rohů řemeslníci vychvalují.
 Hmotu jejich (tvoří) třicet min lazuritu,
 stěna jejich je na dva prsty silná,²²⁴
 vejde se do nich šest korců oleje.

220 Varianta: Přešel

221 V akkadském textu *imittu* „plec“, zde snad použito jako eufemismu pro „penis“, k tomuto výkladu se kloní některé interpretace a překlady (Westenholz – Koch-Westenholz 2000, 443). S. Parpola (1997a, s. XCII pozn. 119, s. XCVI pozn. 140.) uvádí toto místo do vztahu k údajným sebekastračním rituálům kněžích bohyně Ištary a dokonce zastává názor, že je zde vlastně líčena sebekast-race Enkidua, která později našla svůj odraz v Lúkiánově příběhu o Kombabovi (viz s. 94; Grottanelli – Parpola 2001, 19–27; Lúkiános 1969).

222 Varianta: hodil ji na ni.

223 Varianta: Shromáždili se řemeslníci, zbrojíři všichni,

224 Varianta: dvě miny je jejich stěna,

- 165 (Ten) olej daroval Lugalbandovi, bohu svému, aby se
měl čím pomazat,
(rohy) odnesl a v ložnici představeného rodu zavěsil.
V Eufratu si ruce umyli,
za ruce se uchopili a šli.
Když projížděli ulicemi uruckými,
170 seběhli se lidé z (města) Uruku a hleděli [na ně.]
Gilgameš služebnicím [paláce svého] takto praví:
„Kdo nejkrásnější je mezi mladíky,
kdo nejskvělejší je mezi muži?
Gilgameš je nejkrásnější mezi mladíky,
175 [Gilgameš je nejskvě]lejší mezi muži!
[... co] jsme poznali v našem hněvu,
[... n]a ulici pomlouvače nemá.
[...] cesta, jež [...] jeho.“
Gilgameš v paláci svém vystrojil slavnost.
180 V noci ulehli mladíci, na loži spali,
ulehl Enkidu a zdál se mu sen.
Enkidu procitl a vyprávěl sen,
příteli svému praví:

„Příteli můj, proč radili se bohové velcí?“

Šestá tabulka: Ten, jenž hlubinu zřel; sbírka Gilgameš
Napsáno a přehlédnuto podle jejího originálu.
Palác Aššurbanipala,
[krále] veškerenstva, krále Asýrie.²²⁵

Šestá tabulka: Ten, jenž hlubinu zřel; sbírka Gilgameš
Napsáno, přehlédnuto [...] podle jejího originálu.
Rukopis Aššur-rá'im- napištiho, mladšího písarského
učedníka,
jenž naslouchá Nabúovi a Tašmétě.²²⁶

225 Kolofon tabulek z Aššurbanipalovy knihovny v Ninive.

226 Kolofon tabulky z Aššuru. Viz Hunger 1968, 85, no. 255.

VII. TABULKA

- „Příteli můj, proč radili se bohové velcí?
(mezera asi 26 řádků)
 Enkidu [otevřel] ústa [svá a říká,]
 [Gilgamešovi] praví:
 30 „Pojď, příteli [můj, ...]
 v [...]
 Dveře [...]
 Protože [...]
 [...]
 35 [...]
 V [...]
 Enk[idu ...] pozvedl [oči své,]
 s dveřmi jak s [člověkem] hovoří:
 „Dveře z lesa ne[...]
 40 já rozum mám, jenž není [...]
 V (okrsku) dvaceti mil dřevo jsem pro vás hledal [...]
 dokud jsem vzrostlý nespatrił cedr [...]
 Dřevo vaše nemělo rovného sobě [...]
 sedmdesát dva lokty byla výška vaše, dvacet čtyři lokty
 šířka, jeden [loket síla.]
 45 Břevno vaše, dolní (a) horní čep z jednoho byly (kusu).
 Já jsem vás zhotovil, do Nippuru přinesl (a) vztyčil.
 Kdybych věděl, dveře, že mi takto [odplatíte,]
 kdybych věděl, dveře, že se mi takto odvděčíte,
 sekeru bych pozvedl a porazil v[ás,]
 50 (jako) vor bych vás splavil [do] chrámu Ebabbarra.
 [Do] chrámu Ebabbarra, příbytku boha Šamaše, bych
 [vás nechal při]nést.

- [V...] chrámu Ebabbarra cedr bych vztyčil.
 [V] bráně jeho bych postavil Anzúa, (ptáka), [...]
 [...] váš vchod bych [...]
- 55 Já bych [...] města [...] bůh Ša[maš]
 a v Uruku [...]
 Protože Šamaš slyšel, co říkám,
 v [...] zbraň [mi da]l.
 Již jsem vás, dveře, (ale) zrobil, (již) jsem [vás vzty]čil,
 60 já [...] (jak) vás (teď) mohu odstranit?
 Necht' prokleje vás král, jenž po mně přijde,
 necht' bůh [...] necht' vás upevní,
 necht' jméno mé odstraní a nahradí jménem svým!
 Vytrhl [...] odhodil.
- 65 Naslouchá jeho slovům a náhle [propuká v pláč,
 Gilgameš slovům Enkidua, přítele svého, naslou[chá a]
 [náhle propu]ká v pláč.
 Gilgameš otevřel ústa svá (a) říká, Enkiduovi praví:
 „Příteli můj, ...] ... [...] slavný,
 70 [jenž] rozum a soudnost má, divné [...]
 [Pr]oč, příteli můj, srdce tvé divné [...] promluvilo?
 [Sen] je (to) zvláštní, velká (jde z něho) hrůza.
 [... rty tvoje] bzučí jak mouchy.
 [... mn]ohé, sen je (to) zvláštní.
- 75 Živému (jen) náрек byl zůstaven,
 [mrt]vý živému (jen) náрек zůstavil.
 [Snaž]ně prositi budu veliké bohy,
 [Šamaše] vyhledám, k tvému bohu se obrátím!
 Mod[lit se k An]juovi budu, otcí bohů [...]
- 80 [necht'] Enlil, veliký rádce, [vyslyší] u tebe modlitby
 [mé,]
 necht' moje pros[ba ...]
 Tvou sochu ze [zla]ta mnohého zhotovím,
 [...“]
 „Příteli můj,] nedávej stříbro, n[edávej] zlato, ne[...]
- 85 [Co En]lil řekl, není jak boží [...]
 [co] řekl, (to) nezvrátí, (to) ne[smaže,]
 [co] vyhlásil, (to) nezvrátí, (to) nesmaže!
 Příteli můj, stano[ven je můj osud,]

- předčasně lidé za ním odcházejí.“
- 90 S prvním rozbřeskem jitra
Enkidu pozvedl hlavu svou, vzývá Šamaše,
pod paprsky boha slunce stékají mu slzy.
„K tobě se obracím, Šamaši, kvůli životu drahému.
[Ten] lovec, člověk, jenž pasti klade,
- 95 co způsobil, že vyrovnat se nemohu druhu svému,
necht on se (také) svému nevyrovná druhu!
Zisk jeho rozptyl,²²⁷ odměnu jeho zkrát,
[necht zmen]ší se před tebou podíl jeho,
[... ka]m vstoupí, necht oknem vyjde!“²²⁸
- 100 [Když] lovcé dosti již proklel,
zachtělo se mu zlořečit [nevěstce] Šamchatě.
„Pojď, Šamchato, osud ti určím,
osud, jenž neskončí navěky věků!
Velikou kletbou tě prokleji,
- 105 necht hned a bezodkladně má kletba tě dostihne!
Nepostavíš sobě dům ke své potěše,
[nebudeš pře]bývat [mezi] příbuzenstvem svým,
[neused]neš [v komoře] mladičkových dívek!
Necht bláto zničí [tvůj] pěkný [šat,]
- 110 [tvůj slavnostní oděv opilec prach]em pošpiní!
[Ať nezískáš dům ...] a pěkné věci,
[...] hrnčiče!
[...] ... ať nedostaneš nic!
[...] prostře]ný stůl, přepych lidí, v domě tvém nebude
připraven,
- 115 [lůžkem] tvého potěšení necht předdveří je!
[Na křižovatce] cest budeš usedat,
[v pustinách budeš] uléhat, zdržovat se budeš ve stínu
hradeb,
[trní a h]loží bude ti nohy drásat,

²²⁷ Varianta: Necht rozplyne se jeho zisk,

²²⁸ Varianta: oknem ven vyžeň!“

- [opilec i st]řízlivý udeří tě ve tvář!²²⁹
- 120 [...] ten, kdo vede spor, nechť předvolá tebe!
[Střechu tvého domu] stavitel neopraví!
[...] nechť přebývá sýček,
[... nechť] hostina se nekoná!
[...]
- 125 [...] [...]
[... odě]v z nachové vlny [...] [...]
... poš[piněného] klína [...] [...]
jehož klín je pošpi[něn ...]
- 130 neboť mne, [čistého, jsi poní]žila
a mne, čistého, [jsi ponížila] ve stepi mé.“
Uslyšel Šamaš [slova] jeho úst,
hned nato [varovný hlas z] nebe na něho volá.
„Proč, Enkidu, zlořečíš nevěstce Šamchatě,
135 jež chlebem tě nakrmila, odznakem božství,
pivem tě napojila, odznakem království,
do skvělého oděvu oblékla tebe
a dobrého Gilgameše ti za druha dala.
A nyní Gilgameš, přítel (a) bratr tvůj,
140 uloží tebe na skvělé lože.
[Na] lože péče láskyplné uloží tebe,
nechá tě usednout na místě pokoje, na místě vlevo,
[vládcov]é země budou ti nohy líbat.
Urucký lid nechá pro tebe [plakat] a naříkat,
145 [zámožné] lidi pro tebe bolestí naplní.
[On] pro tebe špinavý bude vlas nosit,
[obleč]en ve lví kůži [ve stepi] bude bloudit.“
[Vyslechl] Enkidu slova Šamaše, hrdi[ny,]
[...] ukonejšilo se rozhněvané srdce jeho,

229 Podobnými slovy proklíná vládkyně podsvětí bohyně Ereškigal Asúšu-namira (Asnamera), bytost, která vešla do podsvětí, aby odtamtud vysvobodila zajatou bohyni Ištaru. Viz Sestup Ištaru do podsvětí (Prosecký 2010b, 132–133, 102–108): „Požádal jsi mne o něco, co žádati jsi neměl. Jdi, Asúšu-namire, prokleji tě kletbou velikou! Budeš se živit chlebem na městských smetištích, z městských stok se budeš napájet! Zdržovat se budeš ve stínu hradeb (a) na prahu budeš usadat, opilec i střízlivý udeří tě ve tvář!“

- 150 [...] ukonejšil se [jeho] hněv.
 „Po[jď, Šamchato, osud tvůj určím,]
 ús[ta má, která tě prokle]la, nyní ti žehnat budou!
 [Hodnostáři] a knížata nechť tebe milují,
 (muž) [na míli] (vzdálený) ať do stehna se bije,
 155 k[do dvě míle] (vzdálený je), ať kšticí potřásá!
 Nechť [tě] voják ne[odmítne] (a) svůj pás kvůli tobě
 rozepne,
 nechť [ti dá] obsidián, lazurit a zlato,
 tepané ná[ušnice] budou darem tvým!
 K muži, [jehož] komora [je pevná] (a) zásobnice plné,
 160 [Ištar, nejmocnější] z bohů, nechť tě přivede!
 [Kvůli tobě] opuštěna bude manželka, matka sedmi
 (dětí)!“²³⁰
 [Enkiduovo] nitro sklíčené bylo,
 [rozvažuje,] samoten leží.
 Vše, co má na mysli, vy[práví] příteli svému.
 165 „Tohle vše, příteli můj, ve snu jsem v noci spatřil.
 Nebesa křičela (a) země odpovídala.
 Já stál jsem mezi nimi.
 Jeden člověk s temnou tváří,
 jenž obličejem se Anzúovi podobal,
 170 jehož ruce byly tlapy lví, jehož nehty byly drápy orlí,
 za kšticí mne popadl (a) násilí mi činil.
 Já ho udeřil, odskočil jak švihadlo,
 on mne udeřil, jak vor mne potopil.
 Jak sil[ný] býk mne [podu]pal,
 175 jed ... [...] mého těla.
 ‚Zachraň mne, příteli [můj]!‘ ...]
 Ty ses ho bál a [...]
 Ty [...]
 [...]
 180 [...]
 [...]
 [Udeřil] mne (a) v holuba mne proměnil,
 paže mi [spou]tal jak ptačí (křídla).

230 Srovnej Jb 1, 2; 42, 13; 1 S 2, 5; Jr 15, 9.

- Uchopil mne (a) odvedl do domu temnoty, příbytku
Irkally,
- 185 do domu, kam vstupuje se, (leč odkud) se nevychází,
na cestu, z níž návratu není,
do domu, kde všichni, kdo přebývají v něm, světla jsou
zbaveni,
kde prach nuznou je jim stravou a hlína pokrmem.
Jak ptáci se v oděv ze křídel halí
190 a světlo nezří, v temnotách bydlí.
Na dve[řích i na závoře prach se ukládá,]
nad dome[m (prachu) se mrtvolné ticho rozlévá.]²³¹
V do[mě pra]chu, kam já vstoupil,
uzřel jsem hromady královských korun.
195 (Tam) sedě[li králové] korunovaní, již v dřívějších
dobách na zemi vládli,
[na] stůl Anua a Enlila pečené maso předkládali,
pečivo předkládali, studenou vodu z měchů nalévali.²³²
V domě prachu, kam já vstoupil,
bydlí velekněží a obětníci,
200 bydlí očiš्टovači a omývači,
[bydlí] pomazávači velikých bohů.
Bydlí (tam) Etana, bydlí (tam) Sumuqan,
[bydlí (tam)] vládkyně podsvětí Ereškigal.
[Bélet]-séři, písarka podsvětí, před ní klečí,
205 [tabulku] drží (a) předčítá jí.
[Pozvedla] hlavu (a) spatřila mne:
[„Kdo] přivedl sem tohoto člověka?
[Kdo ...] přinesl?
[...] připravil
210 [...] hrob.“
[...]
[...]
[...]

231 Stejnými slovy je líčen obraz podsvětí v úvodní části mýtu o sestupu Išтары do podsvětí (Prosecký 2010b, 129, 1 an.) a v mýtu o Nergalovi a Ereškigale (Prosecký 2010b, 145, II, 59 an.).

232 Varianta: studenou (vodou) z měchů napájeli.

- [... Erešk]igal
 215 [...] potopa
 [...]
 [...]
 [...]
 220 [...]
 [...] spatřil jsem tělo jeho.
 (mezera asi 27 řádků)
 [...]
 250 [...]
 [Mne, jenž s tebou pro]žil všechny stras[ti,]
 vzpomí[nej, pří]teli můj, a na nic, co stalo se,
 ne[zapomeň!“]
 „Můj přítel sen měl, jenž není [...“]²³³
 Onoho dne, kdy sen se mu zdál, [se silami] byl u konce.
 255 Enkidu leží jeden den nemo[cen, druhý den,]
 Enkiduova [nemoc ...] na loži jeho [...]
 Třetí a čtvrtý den [Enkiduova nemoc ...]
 Pátý, šestý a sedmý, osmý, de[vatý a desátý den,]
 Enkiduova nemoc [...]
 260 Jedenáctý a dvanáctý den [...]
 Enkidu na lož[i ...]
 Přivolal Gilgameše [...]
 „Proklel mne, příteli [můj, ...]
 jako ten, kdo uprostřed bo[je padl ...]
 265 Měl jsem strach z boje [...]
 Příteli můj, kdo v bo[ji padl ...]
 Já v bo[ji ...]
 (mezera asi 32 řádky)

233 Snová „Podsvětní vize“ je též tématem akkadské literární skladby politického pozadí ze 7. stol. př. Kr., v níž se asyrský korunní princ Kummá (pravděpodobně sám panovník Aššurbanipal) ocitl tvář v tvář vládcům podsvětí, božstvům Nergalovi a Ereškigale, a hrozivému zástupu jejich démonických služebníků (viz Prosecký 2010b, 156–158).

VIII. TABULKA

- S prvním rozbřeskem jitra
 Gilga[meš pláče pro] přítele svého:
 „En[kidu,] matka tvá, gazela
 a divoký osel, otec tvůj, [zplodili] tebe.
 5 Sílil jsi mlékem di[voké zvěře]
 a zvířata [stepní] ti všechny pastviny ukázala.
 Cesty do lesa cedrového, Enkidu,²³⁴
 budou tě [opлакávat] ... ve dne i v noci.
 Budou tě oplakávat starší města rozlehlého, Uruku
 hrazeného,
 10 [budou tě oplakávat] lidé, již žehnali nám.
 [Budou tě oplakávat] vrcholky pohoří a hor,
 [...] čistého.
 Lučina bude naříkat jako tvá matka,
 [zimostráz,] cypřiš i cedr bude tě oplakávat,²³⁵
 15 mezi něž jsme se hněvivě vplížili.
 Bude tě oplakávat medvěd, hyena, levhart, tygr, jelen,
 gepard,
 lev, divoký býk, srna, kozorožec, zvěř a živočichové
 stepní.

---

234 Srovnej Pl 1, 4.

235 Srovnej Iz 55, 12; Ž 96, 12.

- Bude tě oplakávat svatá řeka Ulája,²³⁶ po jejímž břehu
 pyšně jsme chodili,
 bude tě oplakávat čistý Eufkrat,
 20 jehož vody jsme v obět vylévali z měchů.
 Budou tě oplakávat mladíci Uruku hrazeného,²³⁷
 kteří našemu boji přihlíželi, když jsme zabíjeli
 nebeského býka.
 Bude tě oplakávat rolník nad [...]
 jenž sladkou písni jméno tvé vychválil.
 25 Bude tě oplakávat [...] města rozlehlého, U[ruku
 hrazeného,]
 [jenž v] první ... jméno tvé vychválil.²³⁸
 Bude tě oplakávat pastýř [...]
 [jenž] pro ústa tvá mléko a máslo připravoval.²³⁹
 Bude tě oplakávat [pastevec ...]
 30 [jenž] máslo na rty tvé²⁴⁰ pokládal.
 Budou tě oplakávat starší [...]
 již pivo tvým ústům chystali.
 Bude tě oplakávat nevě[stka ...]
 [jež] sladkým olejem potřela téměř tvé.
 35 Budou [tě] oplakávat [... domu] příbuzných,
 již manželku ... [...]
 [...] bude tě oplakávat [...]
 [Jak bratři] tvoji budou tě opla[kávat ...]
 jak sestry tvoje rozpustí vlasy své [na zádech svých.]

236 Ulája, řecky Eulaios, latinsky Eulaeus, řeka Kárún v Elamu v jihozápadním Íránu. Tato epizoda není z dochovaného textu eposu o Gilgamešovi známá. Můžeme však předpokládat, že sumerská literární tradice neumísťovala cíl Gilgamešovy a Enkiduovy výpravy za Chuvavou na západ do Libanonu, ale spíše na východ do Elamu, kam oba hrdinové ovšem nemohli putovat za dřevem cedrů nýbrž jalovců (*Juniperus excelsa*), jež tu byly domovem. V období vlády Sargona Akkadského (24.–23. stol. př. Kr.) byly tamější zásoby dřeva vyčerpány a nové zdroje bylo třeba hledat v západních oblastech. Chuvava (Chumbaba) bývá také podle názoru některých badatelů ztotožňován s Humbanem, nejvyšším bohem elamského panteonu (Hansman 1976).

237 Varianta: mladíci města rozlehlého, Uruku [hrazeného,]

238 Varianta: nechal vzejít [...]

239 Varianta: [jenž mléko ...] a ředěné ... [...]

240 Varianta: k nohám tvým

- 40 [Pro] Enkidua [plakati bude] matka tv[á (a) otec tvůj
...]
[Onoho dne]²⁴¹ tebe já budu oplakávat.
Slyšte mne, mladíci, slyšte mne!
Slyšte mne, starší Uru[ku, města rozlehlého, slyš]te
mne!
Já pláču pro Enkidua, přítele svého,
45 jak plačka naříkám hořce.
Sekeru po boku mém, oporu paže mé,
meč z opasku mého, štít před tváří mou,²⁴²
slavnostní oděv můj, pás plnosti mé
odňal mi vítr zlý, (jenž) přede mnou se zvedl.
50 Příteli můj, pádící mezku, divoký osle z hor, levharte ze
stepi,
Enkidu, příteli můj, pádící mezku, divoký osle z hor,
levharte ze stepi,
spojili jsme své síly, na horu vystoupili,
chytili nebeského býka a zabili,
zhubili Chumbabu, jenž [přebýval v cedrovém] lese,²⁴³
55 nyní (však) jakýsi spánek zmocnil se tebe,
tys vyhasl a [mně] (více) nenasloucháš.^{244 245}
On ale nezvedá hlavu svou;
dotkl se jeho srdce, nebije více.
Příteli zahalil tvář jak nevěstě,
60 jak orel kolem něj krouží,
jak lvice, jež byla zbavena mláděte svého,²⁴⁶
přechází sem a tam.
Rve si a zhazuje své kadeřavé vlasy,
ozdoby strhává a metá jak zakázanou ohavnost [...]
65 S prvním rozbřeskem [jitra]
Gilgameš nechal vyhlásit po celé zemi:

241 Varianta: Ve stepi jeho

242 Text ze Sultantepe doplňuje: jenž drží ... [...]

243 Varianta: Chumbabu, mocného krále lesa cedrového,

244 Varianta: ke mně se vrat [...]

245 Srovnej 2 S 1, 17–27.

246 Varianta: [jejíž] mládě se ocitlo v pasti,

- „Kováři, [brušiči kamenů,] mědikovče, zlatníku,
 kamenorytče,
 zhotov přítele [mého ...“]
 [...] vytvořil sochu přítele jeho.
 70 „Údy přítele mého [...]
 [...] oči tvoje z lazuritu, hrud' tvoje ze zlata,
 tělo tvé [...]
 (mezera asi 11 řádků)
 [Uložím tebe na skvělé lože.]
 85 Na lože [péče láskyplné uložím tebe,]
 nechám tě usednout [na místě pokoje, na místě vlevo,]
 vládcové země [budou ti nohy líbat.]
 [Urucký] lid nechám pro tebe plakat [a naříkat,]
 zámožné lidi [pro tebe bolestí naplním.]
 90 A já pro tebe [špinavý budu vlas nosit,]
 oblečen ve [lví] kůži ve stepi [budu bloudit.“]
 S prvním rozbřeskem jitra
 [Gilgameš povstal a do své pokladnice vstoupil,]
 uvolnil tkanice (pečetě), na šperky své popatřil.
 95 Obsidián, karneol, [...] alabastr,
 [...] zhotovili.
 [...] předložil příteli svému.
 [...] předložil příteli svému.
 [...] deset min zlata předložil příteli svému.
 100 [...] min zlata předložil příteli svému.
 [...] min zlata předložil příteli svému.
 [...] min zlata předložil příteli svému.
 [...] mezi nimi, třicet min přijatého zlata,
 105 [...] je]jich předložil příteli svému.
 [...] je]jich předložil příteli svému.
 [...] je]jich tloušťka,
 [...] je]jich předložil příteli svému.
 [...] velký,
 110 [...] předložil příteli svému.
 [...] jeho pásu,
 [...] předložil příteli svému.
 [...] předložil příteli svému.

- [...] předložil příteli svému.
 115 [...] předložil příteli svému.
 [...] předložil příteli svému.
 [...] nohou jeho, předložil příteli svému.
 [...] talentů slonoviny [...]
 120 [...] min] zlata rukojeť jeho, předložil příteli svému.
 [...] ... mocný jeho paže, předložil příteli svému.
 [...] toulec jeho, jeden talent zlata rukojeť jeho,
 předložil příteli svému.
 [...] palcát do jeho ruky ze slonové kosti,
 [...] čtyřicet min zlata rukojeť jeho, předložil příteli
 svému.
 125 [...] tři lokty její délka,
 [...] jeho tloušťka, předložil příteli svému.
 [...] červené zlato,
 [...] karneolu, ... železa,
 [...] držení divoký býk,
 130 [...] ... příteli svému.
 [Tučné voly,] vykrmené ovce porazil, předložil příteli
 svému.
 [„...] Šamaši, přítele mého.“
 [...] knížatům země všechno maso přinesli.
 [...] Ištaře, královně veliké,
 135 [vrhací] tyč ..., dřevo čisté,
 [pro] Ištaru, královnu velikou, [Šamašovi] ukázal.²⁴⁷
 „Nechť přijme (ji) Ištar, krá[lovna veliká,]
 [nechť zaraduje se] nad přítelem mým, [po boku] mu
 kráčí!“
 [...] oděv
 140 [pro Bélet-ilí, královnu velikou, Šamašovi uká]zal.

247 Jedná se o rituál zvaný *taklimtu*, akkadsky „ukázání, vystavení“, během něhož byly předměty ukládané do hrobu nejprve ukázány slunečnímu bohu Šamašovi. Svědčí o tom mj. pohřební rituál asyrských vládců: „Výbavu ze zlata (a) stříbra, veškeré zařizení hrobu, jež sluší jeho panskému stavu (a) jež měl v oblibě, bohu Šamašovi jsem ukázal (a) s otcem, zploditelem mým, do hrobu uložil. Dary knížatům Anunnakům a bohům přebývajícím v podsvětí jsem věnoval.“ (George 2003, 488.)

- „Nechť přij[me (ho) Bélet-ilí, královna] veliká,
[nechť zaraduje se] nad [přítelem mým,] po boku mu
kráčí!“
Misku z lazuru[ritu ...]
[...]
- 145 pro Ereški[galu, královnu podsvětí, Šamašovi ukázal.]
„Nechť přijme (ji) Ereš[kigal, královna širého podsvětí,]
[nechť zaraduje se] nad [přítelem mým, po boku mu
kráčí!“]
Flétnu z karneolu [...]
pro Dumuziho, pastýře, miláčka [bohyně Ištary,
Šamašovi ukázal.]
- 150 „Nechť přijme (ji) Dumuzi, pastýř, miláček [bohyně
Ištary ...]
nechť zaraduje se nad přítelem mým, [po boku mu
kráčí!“]
Trůn z lazuritu, býk [...]
žezlo z lazuritu [...]
pro N[amtara, správce podsvětí, Šamašovi ukázal.]
- 155 „Nechť přijme (je) [Namtar, správce širého podsvětí,]
[nechť zaraduje se nad přítelem mým, po boku mu
kráčí!“]
[...]
[...]
pro [Chušbišu, hospodyně podsvětí, Šamašovi ukázal.]
- 160 „Ne[cht přijme Chušbiša, hospodyně širého podsvětí,]
[nechť zaraduje se nad přítelem mým, po boku mu
kráčí!“]
Nechal zhotovit [...]
stříbrnou sponu, měděné náramky [...]
pro Qássa-tábat, metaře bohyně E[reškigaly, Šamašovi
ukázal.]
- 165 „Nechť přijme (je) Qássa-tábat, metař bohyně
[Ereškigaly ...]
nechť zaraduje se nad přítelem mým, [po boku mu
kráčí!]
Přítel můj nechť není v úzkostech, srdce jeho nechť není
sklíčené!“

- [...] z alabastru, jehož vnitřek lazuritem a karneolem je vyložen,
 [...] cedrového lesa,
 170 [...] kar]neolem²⁴⁸ je vyložen,
 pro Ninšuluchchatummu, jež o dům pečuje, Šamašovi ukázal.
 „Nechť přijme (je) Ninšuluchchatumma, jež o dům pečuje,
 nechť zaraduje se nad přítelem mým, po boku mu kráčí!^{249 250}
 Příteli mému ... pravil, srdce jeho nechť není sklíčené!²⁵¹
- 175 Dvoubřítý meč s rukojetí z lazuritu
 (a) brousek z čistého Eufratu
 pro Bibbua, řezníka podsvětí,²⁵² Šamašovi ukázal.
 „Nechť přijme (je) Bibbu, řezník] širého podsvětí,
 [nechť] zaraduje se [nad přítelem mým,] po boku mu kráčí!“
- 180 [...] lahvici z alabastru
 [pro Dumuzi-Abzua,] obětníka podsvětí, Šamašovi ukázal.
 „Nechť přijme (ji) Dumuzi-A]bzu, obětník širého podsvětí,
 nechť zaraduje se [nad přítelem] mým, po boku mu kráčí!“
- [...] jehož vrcholek je z lazuritu,
 185 [...] karneolem jsou vyloženy,
 [...] Šamašovi ukázal.]
 „Nechť přijme ...]
 [nechť zaraduje se nad přítelem mým, po boku mu kráčí!“]
 (mezera asi 10 řádků)

248 Varianta: lazur]item

249 Varianta: [...] pro něho vyleje.

250 Rukopis z Babylónu doplňuje: [...] ... před přítele mého.

251 Varianta: Přítel můj nechť [není v úzkostech,] srdce jeho nechť není sklíčené!“

252 Varianta: širého podsvětí

- [necht zaraduje se nad přítelem mým, po boku mu
kráčí!“]
- 200 [...] cedru
[pro ... velikého, Šamašovi uk]ázal.
[„Necht přijme ...] veliký,
[necht zaraduje se nad přítelem mým, po boku mu]
kráčí!“
- [...]
- 205 [...] cedru
[...]
[...] co my [...]
[...] je a jejich jméno [...]
- 210 [...] soudce Anunna[ků ... “]
Když to [Gilga]meš u[slyšel,]
na říční hráz pomyslel [ve svém srdci.]²⁵³
S prvním rozbřeskem jitra
Gilgameš otevřel [bránu svou,]
215 velký stůl ze dřeva *elammakku*²⁵⁴ přikázal vynést.
Pohár z karneolu naplnil medem,
pohár z lazuritu naplnil máslem,
[...] ozdobil a Šamašovi ukázal.
[... ukáz]al.
(mezera asi 9 řádků)
vzplanutí [...]
- 230 On [...]
(mezera asi 20 až 25 řádků)

[Osmá tabulka: Ten, jenž hlubinu zř]el
[Napsáno a] přehlédnuto [podle jejího originálu.]

253 Enkiduova hrobka byla zbudována v říčním korytě a posléze zaplavena vodou, stejně jako hrobka Gilgamešova (viz Gilgamešova smrt, Mé-Turran, H, 17–31).

254 Výraz *elammakku* akkadské slovníky definují jako „vzácné dřevo, dovážené ze Sýrie a používané ve stavebnictví a lékařství“. Snad souvisí s hebrejským výrazem *almugím* (1 Kr 10, 11–12 atd.), který se obvykle překládá jako „santalové dřevo“. Tournay – Shaffer 1998, 185 tvrdí, že se ale jedná o tisové dřevo a nikoli dřevo santalové.

[Palác Aššurbanipala, krále veškerenstva, krále
Asýrie.²⁵⁵

Na [tabulkách ...]
Pro [jeho četbu ...]²⁵⁶

---

255 Kolofon tabulky z Aššurbanipalovy knihovny v Ninive.

256 Kolofon jiné tabulky z Aššurbanipalovy knihovny v Ninive.

IX. TABULKA

- Gilgameš pro Enkidua, přítele svého,
naříká hořce, do stepi prchá.
„Cožpak zemřu (i) já, nebudu (potom) jak Enkidu?
Mé nitro plné je hoře,
5 bojím se smrti, do stepi prchám.
K Úta-napištimu, synu Ubár-Tutua,
na cestu jsem se vydal, rychle se ubírám vpřed.
V noci jsem dorazil k soutěškám horským,
spatřil jsem lvy a velmi se bál.
10 Pozved jsem hlavu svou, modlím se k Sínovi,
k [Sínovi,] světlu bohů, míří mé prosby.
[Síne a ...] ve zdraví mne zachovej!“
[Gilgameš] ulehl, ze sna se probudil,
[...] před Sínem, rád byl, že žije.
15 Pozvedl sekeru ve své paži,
vytasil [meč ze] svého opasku,
jako šíp mezi ně vpad,
udeřil na [lvy,] pobil (je), rozehnal
a [...] ...
20 Odhodil [...]
nakreslil [...]
Jméno prvního [...]
jméno druhého [...]
Pozvedl [hlavu svou, k Sínovi modlí se,]
25 k [Sínovi, světlu bohů, míří jeho prosby:]
„Síne, [...]“
necht [...]“
Jak [...]“

- [Sín ...]
 (mezera asi 7 řádků)
 Ty hory se jmenují Blí[ženci.]
 K horám jménem Blíženci dospěl,
 jež denně vý[chod slunce] střeží,
 40 vrcholek jejich základů nebes se do[týká,]
 dole k podsvětí úbočí jejich sahá.
 Lidé-štíři střeží k nim přístup,
 vzbuzují hrůzu (a) děs, smrtelný je na ně pohled,
 strašná zář jejich halí (ty) hory,²⁵⁷
 45 střeží (v nich) východ a západ slunce.
 Spatřil je Gilgameš, hrůza a děs mu zastřely tvář.
 Sebral svou odvahu a pozdravil je.
 Člověk-štír volá na ženu svou:
 „Ten, kdo k nám přišel, má tělo z božského masa!“
 50 Člověku-štíru odpovídá žena jeho:
 „Ze dvou třetin je bůh a z jedné třetiny člověk!“
 Člověk-štír, muž, volá,
 [Gilgamešovi, králi] z božského masa, takto praví:
 „Kdo jsi, žes ušel (tak) dlouhou cestu,
 55 [... při]šel až ke mně,
 [překročil řeky,] přes něž je těžké se přeplavit?
 [... cestu] tvou poznati chci!
 [... kam] vydal ses?
 [...] věděti chci!“
 (mezera asi 14 řádků)
 [„...]

257 V akkadštině se vyskytuje několik výrazů označujících numinózní záři či auru, která je neoddělitelným atributem božských bytostí a panovníků a která je obyčejným smrtelníkům nesnesitelná: *melammu* „hrůzná záře“, *puluhtu* „hrůza, děs“, *rašubbatu* „hrůzu a děs vzbuzující vzezření“. V eposu o Gilgamešovi je nositelem této aury Chumbaba, jenž je zahalen do jejích sedmi plášťů (ve starobabylónské verzi je Chuvava držitelem zářných paprsků), a lidé-štíři (akkadsky *girtablilu*) střežící přístup k horám zvaným Blíženci (akkadsky *Māšu*), kde vychází a zapadá slunce. Gilgameš se jí mohl vystavit zřejmě jenom proto, že byl zčásti bůh a zčásti člověk. Od této představy se zřejmě odvozuje i božské uctívání některých panovníků, mj. i panovníků perské říše, které se odtud rozšířilo do starověkého Řecka a Říma (*proskynésis* řecky, *adoratio* latinsky, padnutí na kolena, sklonění tváře a políbení země).

- 75 [cestu k] Úta-napištimu, předku mému, [hledám,
jenž stanul ve shromáždění bohů [a našel] život,
život a smrt [...“]
Člověk-štir otevřel ústa svá [a říká,
[Gilgamešovi] praví:
- 80 „Není, Gilgameši, [nikdo jak ty ...]
[středem] hor [neprošel] ještě nikdo.
Na dvanáct mil v nich [panuje tma,
tma je (tam) neproniknutelná a [žádné světlo.]
Pro východ slunce [...]
- 85 pro západ [slunce ...]
pro západ [slunce ...]
nechali vyjít [...]
vykopal [...]
Jak ty [...]
- 90 vejdeš [...]
[...]
[...]
[...]
(mezera asi 31 řádek)
- 125 „Nářke[m ...]
zimou a [horkem pálí mě tváře,
námahou [...]
Nyní [...“]
Člověk-štir [otevřel ústa svá a říká,
130 Gilgamešovi, krá[li z božského masa, takto praví:]
„Jdi, Gilga[meši, ...]
necht hory Blíženci [...]
Hory (a) poho[ří ...]
bezpečně necht [...]
- 135 brána hor [...“]
[Když to] Gilga[meš uslyšel,
nad slovem člově[ka-štíra ...]
Šamašovou cestou [se vydal ...]
Jednu míli u[šel ...]
- 140 tma je neproniknutelná [a žádné světlo,
ohléd[nout se nemůže.]
[Když ušel] dvě míle [...]

- [tma je neproniknutelná a žádné světlo,]
[ohlédnout se nemůže.]
145 [Když ušel] tři míle [...]
[tma je neproniknutelná a žádné světlo,]
[ohlédnout se nemůže.]
[Když ušel] čtyři míle [...]
[tma] je neproniknutelná [a žádné světlo,]
150 [ohlédnout] se ne[může.]
[Když ušel] pět mil [...]
[tma] je neproniknutelná [a žádné světlo,]
[ohlédnout] se ne[může.]
[Když ušel šest m]il [...]
155 tma je neproniknutelná [a žádné světlo,]
[ohlédnout] se nemůže.
Když ušel sedm mil [...]
tma je neproniknutelná a [žádné světlo,]
ohlédnout se nemůže.
160 (Po) osmi mílích jako [...] naříká,
t[ma] je neproniknutelná a žádné světlo,
ohlédnout [se ne]může.
(Po) devíti mí[lích ...] severák
[...] jeho tvář,
165 [tma je neproniknutelná a žádné] světlo,
ohlédnout [se nemůže.]
[Když ušel deset mil,]
[...] je blízko.
[(Po) jedenácti mílích ... pouť] jedné míle,
170 [...] vyšel před Šamašem.
[...] všude je světlo.
[...] když spatřil stromy bohů, zaměřil (k nim).²⁵⁸
Karneol nese své plody,
obtěžkán hrozny, skvělými na pohled.
175 Lazurit je obalen listy,
ověšen plody, na něž je radost pohledět.
(mezera asi 7 řádků)
[...] cypřiš [...]

258 Srovnej Ez 28, 13, podrobněji viz Müller 1990.

- 185 [...] cedr [...]

řapíky jeho z achátu [...]

z mořského ... [...] z kamene *sāsu*,²⁵⁹

místo trní a hlo[ží rostl (tam) kámen] *anzagulme*.

Dotkl se rohovníku, [byl to kámen] *abašmû*.²⁶⁰
- 190 Kámen *šubû*, he[matit²⁶¹ ...]

Ja[ko ...] ... [...] step,

jako [...] tyrkys.

Z [...] mořské lastury,

má [...] ...
- 195 [Když] se tak Gilgameš [... pro]cházel,

pozvedla [hlavu svou a spat]řila jej.

[Šenkýřka] Šid[uri,] jež přebývá na mořském břehu

[Devátá tabulka:] Ten, jenž hlubinu zřel; sbírka
G[ilgameš]
Palác Aššurbanipala,
krále veškerenstva, krále Asýrie.²⁶²

[Palác Aššurbanipala, krále veškerenstva, krále Asýrie,]
[jenž v Aššura a Ninlilu důvěřuje,]
[jehož Nabú a Tašmētu velkým rozumem obdařili,]
[jenž si osvojil jasné oko (a) vysokou úroveň písarského
umění,]
[kteréžto dílo si mezi králi, mými předchůdci, nikdo
neosvojil.]
[Moudrost Nabúovu, všechny znaky klínopisné, co
jich stvořeno bylo,]
[na tabulky jsem psal, kontroloval, prohlížel a]
k četbě a předčítání v paláci svém uložil.
Kdo v tebe důvěřuje, nebude zahanben, králi bohů,
Aššure.

259 Snad cerusit, oxid olovnatý nebo rubín (Tournay – Shaffer 1998, 195).

260 Zelenavý nerost, snad chryzolit nebo olivín (Tournay – Shaffer 1998, 197).

261 Jiný možný překlad: obsidián

262 Kolofon tabulky z Aššurbanipalovy knihovny v Ninive.

Ten, kdo (tuto tabulku) odnese, anebo jméno své vedle
jména mého napíše (na ni),
Aššur a Ninlil hněvivě (a) vztekle necht ho srazí,
jméno jeho (a) potomstvo jeho v zemi vyhladí!²⁶³

---

263 Kolofon jiné tabulky z Aššurbanipalovy knihovny v Ninive. Viz Hunger 1968, 97, no. 319.

X. TABULKA

- Šenkýřka Šiduri, jež přebývá na mořském břehu,
přebývá (tam) a [...]
Má (velký) džbán, má [...]
halí se do plachetky a [...]
- 5 Gilgameš toulal se kolem [...]
oblečen v kůži, hrůzu [...]
Tě[lo jeho] je z božského masa,
[(však) nitro] má plné žalu,
vypadá, jako by dlouhou pouť ušel.
- 10 Šenkýřka z dále (ho) vidí,
přemýšlí v duchu, takto praví,
radí se sama se sebou:
„Snad je to on, lovec divokých býků,
odkud přišel ke dveřím mým?“
- 15 Zhlédla ho šenkýřka, zavřela dveře své,
dveře své zavřela, na střechu vystoupila.
A on, Gilgameš, nastražil ucho [...]
vystrčil bradu a [k ní] se obrátil.
Gilgameš šenkýřce [praví:]
- 20 „Šenkýřko, co jsi spatřila, [že jsi zavřela] dveře své?
Dveře své jsi zavřela, [na střechu vystoupila.]
(Ty) dveře rozbiji [(a) přerazím závoru!]
[...] můj,
[...] ve stepi.“
- 25 [Šenkýřka praví Gilga]mešovi:
[„...] dveře [jsem zavřela,]
[...] na střechu [vystoupila,]
[...] tebe] chci poznat.“

- [Gil]gameš [šenkýřce praví:]
 30 [„...]
 [společně jsme na horu vystoupili,]
 [nebeského býka se zmocnili, nebeského býka
 zabili,]
 [zhubili Chumbabu, jenž přebýval] v cedrovém lese,
 [v soutěžkách horských] pobili lvy.“
 35 [Šenkýřka praví] Gilgamešovi:
 [„Jestliže ty a Enkidu] strážce jste usmrtili,
 [zhubili Chumb]abu, jenž přebýval v cedrovém lese,
 [v soutěžkách] horských pobili lvy,
 [zmocnili se ne]beského býka, jenž z nebes sestoupil,
 a usmrtili jej,
 40 [proč zkormoucené máš l]íce (a) zkrušený obličej,
 [ztrápené srdce (a) z]trhanou tvář,
 nitro [plné žalu?]
 (Proč) vypadáš, [jako bys dlouhou pouť ušel,]
 [zimou a horkem] pálí tě tváře
 45 [a vzezření lva máš] a ve stepi bloudíš?“
 [Gilgameš šenkýřce] praví:
 [„Jak nemít zkormoucené líce (a) zkrušený obličej,]
 [ztrápené srdce (a) ztrhanou tvář,]
 [nitro plné žalu?]
 50 [(Jak) nemám vypadat, jako bych dlouhou pouť ušel,]
 [(jak) zimou a horkem tváře mě nemají pálit]
 [a nemám mít vzezření lva a nemám bloudit stepí,]
 [(když) přítele mého, pádícího mezka, divokého osla
 z hor, levharta ze stepi,]
 [Enkidua, přítele mého, pádícího mezka, divokého osla
 z hor, levharta ze stepi,]
 55 [přítele mého, jehož jsem velmi miloval, jenž se mnou
 podstoupil všechny strasti,]
 [Enkidua, přítele mého, jehož jsem velmi miloval, jenž
 se mnou podstoupil všechny strasti,]
 [postihl lidský osud.]
 [Šest dní a sedm nocí jsem ho oplakával,]
 [ani jsem ho nenechal pohřbít,]
 60 [dokud červ mu nevyplazl z nosu.]

- [Bojím se ...]
 [děším se smrti, ve stepi bloudím,]
 (ta) věc s přítelem mým [velmi mě tíží.]
 [Po cestě dlouhé] ve stepi [bloudím,]
- 65 (ta) věc s Enkiduem, [přítelem mým, velmi mě tíží.]
 [Stezkou dlouhou] ve stepi bloudím,
 [jak (jenom) mlčet] mám, jak mám být zticha?
 [Přítel můj, jehož jsem mi]loval, se pro[měnil] v hlínu,
 Enkidu, přítel můj, jehož jsem miloval, se promě[nil
 v hlínu.]
- 70 [Já také] ulehnu [jako] on
 a [nev]stanu více?!“
 [Gilga]meš šenkýřce praví:
 „A nyní, šenkýřko, jaká cesta k Úta-napištimu vede?
 [Jak] poznám ji, řekni mi!
- 75 Řekni mi, jak poznám ji!
 Je-li to možné, překročím moře,
 není-li to možné, ve stepi budu bloudit.“
 Šenkýřka praví Gilgamešovi:
 „Nikdy (tu), Gilgameši, přechod nebyl
 80 a nikdo (tu) moře nikdy nepřekročil.
 Jen Šamaš, hrdina, přes moře kráčí;
 krom Šamaše kdo moře překročit může?
 Přechod je obtížný (a) cesta je nesnadná k němu,
 neboť ho vody smrti oddělují, které se rozkládají před
 ním.
- 85 A navíc, Gilgameši, (když) překročíš moře
 (a) dorazíš k vodám smrti, co budeš dělat?
 Je tam (však), Gilgameši, Ur-šanabi, Úta-napištiho
 lodník,
 s sebou má kamenáče²⁶⁴ a v lese cedr otrhává.
 Jdi, nechť on tebe spatří!
- 90 Bude-li to možné, překročíš (vody) s ním,
 nebude-li to možné, vrátíš se zpět.“
 Když to Gilgameš uslyšel,

²⁶⁴ V akkadském textu *šut abni* (NA₄.MEŠ), doslova „ti, kteří jsou z kamene“, k výkladu viz s. 65.

- pozvedl sekeru ve své [paži,
 vytasil meč ze svého [opasku,
 95 odplížil se (a) dolů k [nim] sestoupil,
 jako šíp mezi ně vpad.
 Uprostřed lesa ozval se hlasitý křik.
 Ur-šanabi spatřil zářící [...]
 sekeru pozvedl a na něj se h[nal.]
 100 A on, Gilgameš, ho udeřil do hlavy [...]
 za ruku ho uchopil a přidržel ho [...]
 A kamenáče utěsnily člun,
 jenž se nebál vod smrti.
 [...] široké moře,
 105 ve vodách [...] zadržel.
 Rozbity byly kamenáče, vhodil (je) do řeky,
 [...] člun
 a [...] use]dl na břehu.
 [Gilgameš praví] lodníku Ur-šanabimu:
 110 „[...] chvěješ se,
 [...] tobě.“
 Ur-šanabi praví [Gilgamešovi:]
 „Proč zkormoucené máš líce (a) zkrušený [obličej],
 ztrápené srdce (a) [ztrhanou tvář,
 115 [nitro] plné žalu?
 (Proč) [vypadáš,] jako bys dlouhou pouť ušel,
 zimou a horkem pá[lí tě tváře]
 [a vzezření] lva máš a [ve stepi bloudíš?“]
 [Gilgameš] praví [lodníku Ur-šanabimu:]
 120 „[Jak nemít zkormoucené] líce [(a) zkrušený obličej,]
 [ztrápené srd]ce (a) ztrhanou [tvář,
 [nitro plné] žalu?
 [(Jak) nemám vypadat, jako bych dlouhou pouť ušel,]
 [(jak) zimou a hor]kem [tváře mě] nemají pá[lit]
 125 [a nemám mít vzezření lva] a nemám [bloudit stepí,]
 [(když) přítele mého, pádícího mezka, divokého osla
 z hor, levharta ze stepi,]
 [Enkidua, přítele mého, pádícího mezka, divokého osla
 z hor, levharta ze stepi,]
 [s nímž spojil jsem své síly a my na horu vystoupili,]

- [nebeského býka se zmocnili, nebeského býka zabili,]
 130 [zhubili Chumbabu, jenž přebýval v cedrovém lese,]
 v [soutěskách horských pobili lvy,]
 přítele mého, [jehož jsem velmi miloval, jenž se mnou
 podstoupil všechny strasti,]
 Enki[dua, přítele mého, jehož jsem velmi miloval, jenž
 se mnou podstoupil všechny strasti,]
 postihl [lidský osud!]
 135 Šest dní [a sedm nocí jsem ho oplakával,]
 [ani jsem ho nenechal pohřbít,]
 dokud [červ mu nevypadl z nosu.]
 Bojím [se ...]
 [děším se smrti, ve stepi bloudím,]
 140 (ta) věc [s přítelem] mým [velmi mě tíží.]
 Po ces[tě dl]johé ve [stepi bloudím,]
 [(ta) věc s Enkiduem, přítelem mým, velmi mě tíží.]
 [Stez]kou dlou[hou ve stepi bloudím,]
 jak (jenom) mlčet [mám, jak mám být zticha?]
 145 Přítel můj, jehož jsem miloval, se promě[nil v hlínu,]
 [Enkidu, přítel můj, jehož jsem miloval, se proměnil
 v hlínu.]
 Já také ulehnu jako on
 [a nevstanu více?!“]
 Gilgameš praví [lodníku Ur-šanabimu:]
 150 „A nyní, Ur-šanabi, jaká [cesta k Úta-napištimu vede?]
 Jak poznám ji, řekni mi!
 Řekni mi, [jak poznám ji!]
 Je-li to možné, překročím moře,
 není-li to možné, [ve stepi budu bloudit.“]
 155 Ur-šanabi praví [Gilgamešovi:]
 „Ruce tvé, Gilgameši, zmařily [přechod.]
 Tys rozbil kamenáče, vhodil [je] do řeky.]
 Rozbité jsou kamenáče a cedr [otrhán] není.
 Pozvedni, Gilgameši, sekeru ve [své paži,]
 160 do lesa vejdi a [tři stovky] bidel šedesát loktů
 (dlouhých) [nasekej,]

- kůry je zbav a opatří hrotem(?),²⁶⁵
 přines [je ...!"]
 Když to Gilgameš [uslyšel,]
 pozvedl sekeru ve své paži,
 165 vytasil [meč ze svého opasku,]
 do lesa vešel a [tři stovky] bidel šedesát loktů
 (dlouhých) [nasekal,]
 kůry je zbavil a opatřil hrotem(?),
 přinesl [...]
 Gilgameš a Ur-šanabi [do člunu] usedli,
 170 člun vyrazil a oni se [plavili.]
 Cestu jednoho měsíce a patnácti dní za tři dny vykonali,
 až Ur-šanabi dorazil k vodám [smrti.]
 Ur-šanabi praví [Gilgamešovi:]
 „... Gilgameši, [prvního bidla] se chop,
 175 vod smrti tvá ruka dotknout se nesmí, nebo ti
 z[chromne!]
 Chop se, Gilgameši, druhého, třetího a čtvrtého bidla,
 chop se, Gilgameši, pátého, šestého a sedmého bidla,
 chop se, Gilgameši, osmého, devátého a desátého bidla,
 chop se, Gilgameši, jedenáctého, dvanáctého bidla!“
 180 Po dvou stadiích Gilgameš bidla spotřeboval.
 A on, [Ur-šanabi,] rozvázal svůj pás,
 Gilgameš strhl [mu] oděv,
 rukama svými ráhno(?) pozdvihl.
 Úta-napišti z dálky [ho] pozoruje,
 185 přemýšlí v duchu, takto [praví,]
 [radí se] sám se sebou:
 „Proč rozbity jsou na člunu [kamenáče]
 a cizí výstroj [na něm] se veze?
 Ten, kdo sem přijíždí, není lecjaký člověk
 190 a vpravo [...]
 Dívám se a není to lecjaký [člověk,]²⁶⁶
 dívám se a není [...]
 dívám se a [...]

265 V akkadském textu *tulú*, doslova „prsni bradavka“.

266 K překladu řádků 187–191 viz Dalley 2012.

- [...] mně [...]
 195 [...]

Není to lecjaký [člověk ...]

nechává bloudit [...]

Lodník [...]

Člověk, kterého vi[dím, ...]

200 kterého vidím, není [...]

Snad step [...]

[...]

Cedr [...“]

Gilgameš k přístavní hrázi při[blížil se ...]

205 nechal sestoupit [...]

a sám vystoupil a [...]

Gilgameš Úta-napištimu praví:

„Nechť žije Úta-napišti, syn Ubár-T[utua ...]

[...] po potopě, jež na [...]

210 potopy, co na [...]

[...]

[Úta-napišti praví Gilgamešovi:]

[„Proč zkormoucené máš] líce (a) zkru[šený obličej,]

[ztrápené srdce] (a) ztrhanou [tvář,]

215 [nitro] plné žalu?

[(Proč) vypadáš,] jako bys dlouhou pouť ušel,

[zimou] a horkem [pálí tě tváře]

a vzezření lva máš [a ve stepi bloudíš?“]

Gilgameš [praví Úta-napištimu:]

220 „Jak nemít zkormoucené líce (a) [zkrušený obličej,]

ztrápené srdce (a) ztrhanou tvář,

nitro plné žalu?

(Jak) nemám [vypadat,] jako bych dlouhou pouť ušel,

(jak) zimou a horkem tváře mě [nemají pálit]

225 a nemám mít vzezření lva [a nemám] bloudit stepí,

(když) přítele mého, pádícího mezka, [divokého osla

z hor,] levharta ze stepi,

[Enkidua, přítele mého,] pádícího mezka, divokého

osla z hor, levharta ze stepi,

s nímž spojil jsem své síly [a my] na horu vystoupili,

nebeského býka [se zmocnili,] nebeského býka zabili,

- 230 [zhubili Chumbabu, jenž] přebýval v cedrovém lese,
[v soutěskách horských] pobili lvy,
[přítele mého, jehož jsem velmi miloval, jenž se mnou
podstoupil] všechny strasti,
[Enkidua, přítele mého, jehož jsem velmi miloval, jenž
se mnou] podstoupil všechny strasti,
[postihl lidský osud!]
- 235 [Šest dní a sedm nocí] jsem ho oplakával,
[ani jsem ho nenechal] pohřbít,
[dokud červ mu nevypadl z] nosu.
[Bojím se ...]
[děším se] smrti, ve stepi [bloudím,]
- 240 (ta) věc [s přítelem mým] velmi mě [tíží.]
Po cestě dlouhé ve stepi [bloudím,]
(ta) věc s En[kiduem,] přítelem mým, velmi mě tíží.
Stezkou dlouhou [ve stepi bloudím,]
jak (jenom) mlčet mám, jak mám být zticha?
- 245 Přítel můj, jehož jsem miloval, se proměnil v hlínu,
Enkidu, přítel můj, [jehož jsem miloval, se proměnil
v hlínu.]
[Já] také ulehnu jako on
a nevstanu více?!“
Gilgameš praví Úta-napištimu:
- 250 „Nuž, já na cestu se vydal, abych spatřil Úta-napištiho
vzdáleného, o němž se vypráví.
Prošel jsem všechny země,
kráčel přes strmé hory
a přes všechna moře se plavil.
Sladkého spánku jsem neokusil,
- 255 neklid mne soužil,
mé tělo plné nářku bylo;
čeho jsem dosáhl [svou] lopotou?
Ani k šenkýřce jsem nedorazil a můj oděv byl
rozedrán.
Zabil jsem medvěda, hyenu, lva, levharta, tygra,
- 260 jelena, kozorožce, zvěř a živočichy stepní,
masem jejich se živím, kůže jejich stahuji(?).
Kéž by se dveře před nářkem zavřely,

- kěž by se asfaltem a smolou uc[paly!]
 Kvůli mně hra ne[...]
- 265 [kvůli] mně, rozradostněnému, ... [...“]
 Úta-napišti praví [Gilgamešovi:]
 „Proč, Gilgameši, nárek pro[dlužuješ,
 (ty), jenž z těla bohů a lidí [jsi stvořen,
 (ty), jehož jak otce tvého a matku tvou stvo[řili?!]
- 270 Což někdy, Gilgameši, hlu[pci ...]
 trůn ve shromáždění přistavili a [řekli ti ‚Usedni!‘?]
 Hlupci se dávají zbytky [piva] namísto másla [...]
 odpad a mizerná mouka namísto [...]
 Oděn je šerpou namísto [...]
- 275 namísto [pá]su pro[vaz ...]
 Protože nemá rád[ce ...]
 radu nemá [...]
 Pozvedni hlavu jeho, Gil[gameši, ...]
 [...] pán jejich podle [...]
- 280 [...]
 [...] Sín a bohové [noci ...]
 [V] noci Sín putuje [...]
 [bdě]lí jsou bohové [...]
 Vzhůru je, nespočívá [...]
- 285 odedávna dáno je [...]
 Ty pomysli [...]
 tvé přátelství [...]
 Jestliže, Gilgameši, chrámy bohů pečo[vatel ...]
 chrámy bohyní [...]
- 290 Ony [...] bohové [...]
 pro [...] učinil [...]
 [...] pro dar [...]
 [...] odhodí [...] jeho nitro,
 [...] pečovatele,
- 295 [...] lidstvo,
 [...] přijali za jeho osud.
 [Tys] rozrušen, co jsi (tím) získal?
 [Roz]rušením se vyčerpáváš.
 Tělo své nářkem naplňuješ
- 300 (a) své vzdálené přivoláváš dny.

- Potomstvo lidské se zlomí jak rákosové stvoly,
zdatného mladíka, krásnou dívku,
náhle [...] je odvede smrt.
Nikdo smrt nespatří,
305 nikdo tvář smrti nespatří,
nikdo hlas smrti [nezaslechne,]
krutá smrt lidi láme.
Někdy stavíme dům,
někdy budujeme hnízdo,
310 někdy se bratři o dědictví dělí,
někdy zášť na zemi vládne,
někdy řeka stoupá (a) přináší záplavu.
Po řece jepice pluje,
tvář její do slunce pohlédne
315 (a) pak již není ničeho více.²⁶⁷
Jak je si navzájem podoben zajatec a mrtvý,
podobu smrti (však) nenakreslí,
umrlec člověka (nikdy) na zemi nepozdravil.
Shromáždili se Anunnakové, bohové velcí,
320 Mammítu, tvůrkyně osudů, osudy určuje s nimi.
Život a smrt přivedli na svět,
okamžik smrti (však) zatajili.“

Gilgameš praví Úta-napištimu vzdálenému

Desátá tabulka: Ten, jenž hlubinu zřel; sbírka Gilgameš
Palác Aššurbanipala, krále veškerenstva, krále Asýrie.²⁶⁸

Desátá tabulka: sbírka Gilgameš; nedokončeno.
Napsáno, přehlédnuto a zkontrolováno podle jejího
originálu.

Tabulka Itti-Marduk-balátua, syna Iddin-Béla,
syna Mušézibova. Rukopis Bél-achché-usura, jeho
syna.

267 Srovnej Kaz 3, 1–8.

268 Kolofon tabulky z Aššurbanipalovy knihovny v Ninive.

Ten, kdo se obává boha Béla a bohyně Běltíji nechť (ji)
navrátí [a (pryč) neodnese. Babylón,]
měsíc Kislímu, patnáctý den, [...] rok,
který je [...] rokem,
A[rsakés, král]
[...]²⁶⁹

Desátá tabulka: sbírka [Gilgameš]
[Tabulka ...] syna Adad-achché-usurova [...]
[... Ten, kdo se obává boha Marduka,] (tabulku) nesmí
zdodějsky ukrást. Babylón, měsíc [..., ... den,]
[... rok,] králové [Seleukos (I.) a Anti]ochos (I.).²⁷⁰

269 Kolofon tabulky z Babylónu, který ji datuje do období mezi roky 141–113 př. Kr.
Viz Oelsner 1964; Hunger 1968, 58, no. 148; George 2003, 740.

270 Kolofon jiné tabulky z Babylónu, který ji datuje do období mezi roky
292–281 př. Kr.

XI. TABULKA

Gilgameš praví Úta-napištimu vzdálenému:

„Dívám se na tebe, Úta-napišti,

tvé údy nejsou jiné, jsi jako já.

Ty (vůbec) nejsi jiný, jsi jako já.

- 5 Byl jsem připraven, že s tebou bojovat budu,
[nyní (však)] má paže zůstává nečinná vůči tobě.
(Řekni mi), jak dostal ses do shromáždění bohů, jak
nalezls (věčný) život?“

Úta-napišti praví Gilgamešovi:

„Odhalím ti, Gilgameši, slovo skryté,

- 10 o tajemství bohů ti povím.

Město Šurupak, město, které znáš,

[na břehu] Eufratu leží.

To město je velmi staré, bohové sídlí v něm.

(Zde) rozhodli se bohové velcí rozpoutat potopu.

- 15 (Tak) přísahal otec jejich Anu,

rádce jejich, hrdina Enlil,

komoří jejich Ninurta

(a) správce jejich Ennugi.

Vládce Ea přísahal s nimi,

- 20 (leč) rozhodnutí jejich rákosové chýši vyzradil.

„Chýše, chýše! Stěno, stěno!²⁷¹

Chýše, slyš a stěno, pozor dávej!

Člověče šurupacký, synu Ubár-Tutua,

strhni dům, postav loď,

²⁷¹ K příběhu potopy srovnej mýtus o Atrachasísovi, III. tabulka (Prosecký 2010b, 284–290).

- 25 vzdej se bohatství, hledej život,
odvrhni majetek, život uchovej!
Sémě všeho živého uveď do nitra lodi!
(Ta) loď, kterou postavíš,
ať stejné má (všechny) své rozměry,
30 ať shodná je její šířka i délka,
zastřeš ji jako Apsú!
Já porozuměl a pravil jsem Eovi, pánu mému:
[Pří]kaz, můj pane, jež jsi mi dal,
já pozorně vyslechl (a přesně ho) vykonám.
35 Co však mám říci městu, lidu a starším?
Ea otevřel ústa svá a říká,
mně, svému služebníkovi, praví:
,Takto jim řekneš:
[Sn]ad Enlil vůči mně nenávidí pojal.
40 Nemohu přebývat ve vašem městě
[a na] zemi Enlilovu nesmím (již více) vstoupit.
[Sestou]pím dolů do Apsú, kde budu bydlet s Eou,
mým pánem.
[Na] vás (však) on bude dštít hojnost,
[množství] ptactva, ...²⁷² ryb.
45 [Na vás on bude dštít] bohatou žeň,
zrána koláče,
večer on na vás bude dštít pšenice déšť.²⁷³
S prvním rozbřeskem jitra
země se shromáždila u dveří ,Přemoudrého‘.²⁷⁴
50 Tesař si přinesl sekeru,

272 Nejasná pasáž, v paralelním textu mýtu o Atrachasisovi (Prosecký 2010b, 285, 34–35) se praví: Já posléz na tě sešlu déšť, množství ptactva, hojnost(?) ryb.

273 Může se jednat o dvojsmyslný výrok těžící ze souznělosti akkadských slov *kukku* „koláč“ a *kukkú* „temnota“ na straně jedné a *kibtu* „pšenice“ a skupiny slov odvozených od kořene *kbt*, která označují cosi „těžkého, obtížného, bolestného“, na straně druhé. Skrytým obsahem Eova příslibu může být hrozba nadcházející „temnoty“ a „soužení“. Stejně tak i v následujících řádcích 88 a 91 (viz Millard 1987; Noegel 1997; Hurowitz 2007).

274 V akkadském textu *ana KÁ atar-ḥasīs*, doslova „u dveří ,Přemoudrého“ nebo „u dveří Atrachasisových“ (Maul 1999). Jedno z míst, které prozrazuje, že příběh o potopě byl do eposu o Gilgamešovi převzat z mýtu o Atrachasisovi. Viz též poznámku 298.

- košíkář si přinesl kámen,
sekeru [nesl ...]
Mladíci [...]
starci nosili provazy.
- 55 Boháč nosil smolu,
chudás [...] vše potřebné přinášel.
Pátého dne jsem hotovu měl podobu její.
Jednomu poli (roven byl) její obvod, (do výše) jednoho
sta a dvaceti loktů se tyčily její boky,
sto dvacet loktů měřil též horní okraj.²⁷⁵
- 60 (Tak) jsem tvar její navrhl a nakreslil.
Opatřil jsem ji šesti patry,
rozdělil (tak) na sedm částí,
vnitřek (každé) rozdělil na devět částí.
Doprostřed ní jsem zatloukl kolíky v podpalubí,
- 65 prohlédl kormidlo a doplnil výbavu.
Tři²⁷⁶ sary²⁷⁷ smoly jsem do pece nalil,
tři sary smoly [...] dovnitř.
Tři sary oleje přinesli lidé, kteří truhlice nakládali,
kromě jednoho saru oleje, který se vsákl do jemné
mouky(?),
- 70 (a) dvou sarů oleje, [co] ukryl lodník.
Pro lid jsem nechal porazit býky,
ovce jsem každý den podřezával.
Pi[vem,] olejem a vínem
řemeslní[ky jsem napájel] jak vodou z řeky;
- 75 slavili svátek jak o Novém roku.
Se slun[ce východem] začal jsem smolit,
[před] slunce západem loď byla hotova.
[...] obtížné bylo,
na skluzu trámy jsme přenášeli seshora dolů,

275 Úta-napištiho loď měla tedy tvar krychle o rozměrech 60 × 60 × 60 m.
Viz k tomu podrobnější výklad na s. 70.

276 Varianta: Šest

277 Viz poznámku 164.

- 80 [až ... veš]la ze dvou třetin.²⁷⁸
 [Vše, co jsem měl, jsem] naložil na ni.
 Všechno stříbro, které jsem měl, jsem naložil na ni,
 všechno zlato, které jsem měl, jsem naložil na ni,
 všechno živé sémě, které jsem měl, jsem naložil na ni.
- 85 Nechal jsem vejít do nitra lodi celou svou rodinu i (celý
 svůj) rod.
 Stepní zvěř (a) živočichy, všechny řemeslníky nechal
 jsem vejít.
 Lhůtu mi stanovil Šamaš:
 ,Zrána koláče, večer dštít budu pšenice déšť.
 (Pak) vejdi do nitra lodi a utěsni dveře!²⁷⁹
- 90 Okamžik onen nastal.
 Zrána koláče, večer dštil pšenice déšť.
 Povšiml jsem si vzezření onoho dne,
 den napohled (již) vzbuzoval strach.
 Vešel jsem do nitra lodi a utěsnil dveře.²⁸⁰
- 95 Tomu, kdo utěsnil loď, Puzur-Kurgalovi,²⁸¹ lodníku,
 dal jsem (svůj) palác i s jeho výbavou.
 S prvním rozbřeskem jitra
 na obzoru černý mrak vyvstal.
 Adad v něm hřímal,
- 100 Šullat a Chaniš vepředu jdou,
 nosiči trůnu kráčejí přes horu a zem.

278 Z technického hlediska je zde pravděpodobně líčena stavba tradičního plavidla podobného arabským plachetnicím dhou (*dhow*), jehož trup je zkonstruován z prken, jejichž okraje jsou přes sebe přeloženy a vzájemně svázány provazy, které jsou protaženy otvory v těchto prknech vyvrtanými (tzv. *sewn boat*). Otvory, jimiž provazy procházejí, jsou posléze ucpány dřevěnými kolíky (viz ř. 64), které brání prosakování vody. Samotné provazy jsou napuštěny olejem, který je chrání před působením mořské vody. Tento proces je však nutno z preventivního hlediska periodicky opakovat a dostatečná zásoba oleje musí být vždy k dispozici (viz ř. 70). Vnější povrch konstrukce je rovněž opatřen vrstvou směsi oleje a vápna, která se roztírá rukou a chrání trup lodi před devastujícím působením mořských měkkýšů (zejm. mlž šášeň lodní, *Teredo navalis*). Viz k tomu podrobněji Pedersen 2004.

279 Varianta: utěsni loď!

280 Varianta: Vešel jsem do lodi a utěsnil ji.

281 Snad se v tomto jméně, které znamená „ochrana velké hory (tj. Enlila)“, skrývá jistá míra ironie.

- Errakal stavidla otevírá,
 Ninurta jde (a) vypouští hráze.
 Anunnakové pochodně pozvedli,
 105 děsivou září jejich spalují zemi.
 Mrtvolné ticho Adadovo zastřelo nebesa,
 všechno, co jasem zářilo, se vnořilo v temnotu.
 [Zava]lil zemi jak býk, [jak hliněný hrnec ji] rozbil.
 První den bouře [nad zemí vanula,]
 110 vanula prudce a [...] zemi [...]
 [zkáza] jak válka na lidstvo dolehla.
 Jeden už nevidí druhého,
 lidé jsou v pohromě k nepoznání.
 Bohové (sami) se zděsili potopy,
 115 ucouvli (a) na nebe Anuovo vystoupili.
 Bozi jsou jako psi schouleni, polehávají venku.
 Ištar jak rodička křičí,²⁸²
 nařká Bélet-ilí, krásnohlasá:
 ‚Kéž by se onen den proměnil v hlínu,
 120 neboť jsem ve shromáždění bohů ke zlému přivolila!²⁸³
 Jak jsem jen mohla ke zlému přivolit ve shromáždění
 bohů²⁸⁴
 a válku vyhlásit, aby lidé zničení byli?
 (Vždyť) já lidi své rodím
 (a nyní) jak rybí potěr oni moře plní!‘
 125 Bohové Anunnakové pláčou společně s ní,
 v slzavém údolí nářku pláčou [společně s ní]²⁸⁵
 vyprahlé mají rty,²⁸⁶ postrádající vařených pokrmů.
 Šest dní a sedm nocí²⁸⁷
 žene se vítr, potopa (a) bouře pustošící zem.²⁸⁸
 130 Sedmý když nadešel den,

282 Varianta: Ištar hlasitě nařká,

283 Varianta: neboť jsem před bohy ke zlému přivolila!

284 Varianta: Jak jsem jen mohla před bohy ke zlému přivolit

285 Varianta: bohové sklíčeně v slzách dlí,

286 Varianta: sevřené mají rty

287 Varianta: Šest dní a nocí

288 Varianta: žene se vítr, lijavec, bouře, po[topa ...]

- zmírnila se bouře [...] ²⁸⁹
 Moře, které se zmítalo jak žena v porodních bolestech,
 se uklidnilo,
 bouře se utišila (a) potopa ustala.
 Obhlédl jsem počasí, ²⁹⁰ (všude) zavládlo ticho
 135 a všechno lidstvo se změnilo v hlínu,
 zaplavená země rovná byla jak střecha.
 Okénko jsem otevřel, světlo mi dopadlo na tvář.
 Poklekl jsem a (potom) usedl v pláči,
 po tváři slzy mi stékaly.
 140 Pátral jsem po břehu, okraji moře.
 Na (vzdálenost) dvanácti ²⁹¹ (mil) země se tyčila.
 U hory Nimuš přistála loď,
 hora Nimuš loď držela, kolébat se nemohla.
 Jeden den, druhý den hora Nimuš loď držela, kolébat
 se nemohla,
 145 třetí den, čtvrtý den hora Nimuš loď držela, kolébat se
 nemohla,
 pátý den, šestý den ²⁹² hora Nimuš loď držela, kolébat se
 nemohla.
 Sedmý když nadešel den,
 vypustil jsem holuba, nechal ho ulétnout.
 Vylétl holub, vrátil se,
 150 nespatrił pevné místo a přilétl zpět.
 Vypustil jsem vlaštovku, nechal ji ulétnout.
 Vylétla vlaštovka, vrátila se,
 nespatriła pevné místo a přilétla zpět.
 Vypustil jsem havrana, nechal ho ulétnout.
 155 Vylétl havran, viděl, jak vody opadají,
 krmí se, hrabe(?), (ocásek) zvedá, zpět (ale) nepřilét.
 (Všechny) jsem vyvedl ven, na čtyřech světových
 stranách jsem obět přinesl,
 úlitbu vykonal na samém vrcholku hory.

289 Varianta: zmírnila se ta potopa (a) zkáza(?).

290 Varianta: Obhlédl jsem moře,

291 Varianta: čtrnácti

292 Varianta: pátý, šestý

- 160 Sedm a sedm obětních nádob jsem přistavil,
pod ně navršil rákos, cedrové dřevo a myrtu.
Bohové vůni ucítili,
bohové sladkou vůni ucítili.
Bohové se jak mouchy shromáždili nad obětníkem.
Když přišla bohyně Mach,
165 pozvedla velké mouchy, jež Anu zhotovil pro její
potěšení.
,Bohové, (stejně jak) lazurit tento kol krku mého²⁹³
ať tyto dny v paměti chovám a nikdy je nezapomenu!
Nechť bohové přistoupí k oběti,
(však) Enlil ať k oběti nejde,
170 neboť potopu způsobil nerozvázně
a lid můj odsoudil k záhubě!
Když přišel Enlil,
uviděl loď a Enlil se rozzuřil.
Byl plný hněvu vůči bohům Igiĝum.
175 ,Která bytost unikla živá?²⁹⁴
Nikdo neměl přežít (tu) zkázu!
Ninurta otevřel ústa svá a říká,
hrdinovi Enlilovi praví:
,Kdo kromě Ey (takovou) způsobil věc?
180 To Ea se vyzná ve všech dovednostech!
Ea otevřel ústa svá a říká,
hrdinovi Enlilovi praví:
,Ty, mudrci bohů, hrdino,
jak mohls nerozvázně potopu způsobil?
185 Hřšník potrestej,
zlosyna postihni!
Povol, ať se nepřetrhne, přitáhni, ať ne[povolí!]²⁹⁵
Namísto potopy
ať lev se objeví a umenší lidstvo!

293 Náhrdelník z kousků lazuritu ve tvaru mouchy. Moucha je symbolem smrti, ale též symbolem úniku ze smrtelného nebezpečí v boji, symbolem míru a klidu, který se rozhostí po boji, a její křídla září stejným spektrem barev jako duha, jež se po bouři rozklene na obloze (Kilmer 1987).

294 Varianta: [Od]kud unikla bytost živá?

295 Snad příslovečné vyjádření toho, že je třeba vždy jednat přiměřeně okolnostem.

- 3 Namísto potopy
 ať vlk se objeví a umenší lidstvo!
 Namísto potopy
 ať hlad vypukne a zemi vy[hubí!]
 Namísto potopy
 95 ať Erra povstane a lidstvo zahubí!^{296 297}
 Já nevyzradil tajemství velikých bohů,
 na „Přemoudrého“ seslal jsem sen,²⁹⁸ (tak) se on doslechl
 o tajemství bohů.
 A nyní porad, co s ním!
 Vystoupil Enlil²⁹⁹ do nitra lodi,
 200 za ruku vzal mne, vyvedl mne ven,
 vyvedl (i) ženu mou, poklekla po mém boku.
 Dotkl se našeho čela, stál mezi námi žehnaje nám:
 „Dříve byl Úta-napišti člověkem,
 nyní Úta-napišti a jeho žena budou jako my, bozi!
 205 Nechtě Úta-napišti přebývá v dáli při ústí řek!
 I uchopili mne a v dáli při ústí řek mě usadili.³⁰⁰
 Kdo nyní kvůli tobě shromáždí bohy,
 abys našel život, který ty hledáš?
 Tak tedy, neusni po šest dní a sedm nocí!“
 210 Sotva se na zadek posadil,
 spánek jak mlha se rozestřel nad ním.
 Úta-napišti své ženě praví:
 „Podívej na mládence, jenž toužil po životě!
 Spánek jak mlha se rozestřel nad ním.“
 215 Jeho žena praví Úta-napištimu vzdálenému:
 „Dotkni se ho, ať se probudí (ten) člověk!

296 Varianta: zemi vyhubí!

297 Srovnej Ez 14, 12 an.; Ez 18; Ez 33, 10 an.

298 V akkadském textu *atra-ḥasīs šunata ušabrīšumma*, doslova „Přemoudrému“ sen jsem dal užít“ nebo „Atrachasísovi sen jsem dal užít“. Další místo, které prozrazuje, že příběh o potopě byl do eposu o Gilgamešovi převzat z mýtu o Atrachasísovi. Viz též poznámku 274.

299 Varianta: Ea-král

300 Srovnej Gn 2, 10–15, viz též Horowitz 1998, 96–106. Místo ztotožňováno s ostrovem Bahrajnem (Dilmunem) v Perském zálivu, v jehož blízkosti vyvěrají v moři prameny sladké vody.

- Cestou, již přišel, nechť v pokoji se navrátí,
 branou, již vyšel, nechť navrátí se do země své!“
 Úta-napišti své ženě praví:
- 220 „Lidstvo je lstivé, i tebe bude chtít přelstít.
 Nuže, peč chleby a pokládej mu je k hlavě
 a dny, které prospí, na stěnu zapiš!“
 Ona pekla chleby a pokládala mu je k hlavě
 a dny, které prospal, na stěnu znamenala.
- 225 První chleba byl vyschlý,
 druhý byl tuhý, třetí zvlhlý,
 čtvrtá placka je bílá,
 pátá změnila barvu,
 šestá je čerstvě upečená,
- 230 sedmá je (ještě) na žhavém uhlí; tu se ho dotkl a člověk
 se probudil.
 Gilgameš praví Úta-napištimu vzdálenému:
 „Dřív než mě spánek přemohl,
 ty ses mne hnedle dotkl a probudil mne.“
 Úta-napišti [praví] Gilgamešovi:
- 235 [„Pojď, Gil]gameši, a spočítej chleby své!
 [Potom] se dozvíš, [kolik dní jsi prosp]al.
 [První] chleba [je vyschlý,]
 [druhý je tu]hý, třetí je zvlhlý,
 čtvrtá placka je bílá,
- 240 pátá změnila barvu, šestá je čerstvě upečená,
 [sedmá] je (ještě) na žhavém uhlí; (tehdy) ses probudil.“³⁰¹
 [Gil]gameš praví Úta-napištimu vzdálenému:
 [„Co] dělat mám, Úta-napišti, kam mám jít?
 [...] mého se zmocňuje lupič,
- 245 v ložnici mé smrt se zabydlela
 a kamkoli [vyd]ám se, všude mne provází.“
 Úta-napišti lodníku Ur-šanabimu [praví:]
 „Ur-šanabi, přístav nechť zavrhne tebe (a) přívoz tě
 v zášti má!
 Ty, jenž ses procházel po jeho břehu, břeh jeho
 postrádat budeš.

301 Varianta: (tehdy) jsem se tě dotkl.“

- 250 Člověk, jehož jsi přivedl,
 má tělo pokryté špinavým vlasem
 (a) zvířecí kůže zakryly nádheru jeho svalů.
 Vezmi ho, Ur-šanabi, a odveď ke koupeli!
 Necht špinavé vlasy své ve vodě čistě si umyje,
 255 necht odloží zvířecí kůže, necht moře (je) odnese!
 Necht omyté je³⁰² krásné jeho tělo!
 Ať na hlavě má čelenku novou,
 ať oblékne si slavnostní, důstojný oděv!
 Dokud se nevrátí do svého města,³⁰³
 260 dokud nedojde (cíle) své cesty,
 necht šat jeho nevybledne, necht zůstane (jak) nový!
 I vzal jej Ur-šanabi a ke koupeli ho odvedl.
 Špinavé vlasy své ve vodě čistě si umyl,
 odložil zvířecí kůže, moře (je) odneslo.
 265 Omyté bylo krásné jeho tělo.
 Na hlavě měl [čelenku] novou,
 slavnostní, důstojný oděv si oblékl.
 Dokud se nevrátí [do svého města,]
 dokud nedojde (cíle) své cesty,
 270 [necht šat jeho nevybledne,] necht zůstane (jak) nový!
 Gilgameš a Ur-šanabi do člunu usedli,
 [člun] vyrazil a oni se plavili.
 Žena jeho praví Úta-napištimu vzdálenému:
 „Gilgameš přišel sem znaven a vyčerpán,
 275 co jsi mu dal, dřív než se do země své vrátí?“
 A on, Gilgameš, pozvedl bidlo
 (a) s člunem ke břehu přirazil.
 Úta-napišti [praví] Gilgamešovi:
 „Gilgameši, tys přišel sem znaven a vyčerpán,
 280 co jsem ti dal, dřív než se do země své vrátíš?“
 Odhalím ti, Gilgameši, slovo skryté,
 o tajemství [bohů ti] povím.
 Je (jedna) rostlina, [vypadá] jako trnitý keř,
 trn její jak ostružiník [tě do ruky] bodne,

---

302 Varianta: Omvi

- 285 jestliže rostliny té se zmocníš,
[...“]
Když to Gilgameš uslyšel,
otevřel p[růdch ...]
[k nohám] si přivázal těžké kameny,
290 stáhly ho do Apsú [...]
Zmocnil se rostliny a utr[hl ...]
odřízl těžké kameny [z nohou,
moře ho vyvrhlo na břeh.³⁰⁴
Gilgameš praví lodníku Ur-šanabimu:
295 „Ur-šanabi, rostlina ta je rostlinou tlukotu (srdce),
skrze ni člověk dosáhne života.
Odnesu ji do Uruku hrazeného,
jíst ji dám starci a rostlinu vyzkouším.
Jmenuje se ‚Omládl stařec‘.
300 Já jístí ji budu a vrátím se do svého mládí.“
Po dvaceti mílích sousto uždibli,
po třiceti mílích si nocleh připravili.
Tu spatřil Gilgameš studnu s chladivou vodou,
sestoupil k ní, aby se ve vodě umyl.
305 Ucítil had vůni (té) rostliny,
[potichu] vylezl ven a rostlinu odnes;
(a) když se vracel, svlékl se z kůže.
Tehdy Gilgameš usedl a rozplakal se,
po tváři slzy mu stékaly,
310 [...] Ur-šanabimu, lodníku, [praví:]
[„Pro] koho, Ur-šanabi, jsou znaveny mé paže,
pro koho se prolila mého srdce krev?
Sobě jsem (nic) dobrého neučinil,
(to) zeměplazu jsem dobro prokázal.
315 Nyní na (vzdálenost) dvaceti mil vlna se valí.

304 Rostlina, pro niž se Gilgameš ponořil na dno oceánu, aby ji utrhl, a která je přirovnávána k „ostružině“ nebo „růži“ (?), akkadsky *amurdinnu*, bývá též pokládána za korál „trnatec černý“ (*Antipatharia*) jinak „černý korál“, který byl údajně používán jako afrodiziakum, nebo za „rohovitku“, korál z řádu *Gorgonaria*. Způsob, jakým se Gilgameš s pomocí kamenné zátěže ponořil do hlubiny, odpovídá technice potápění, kterou i dnes používají domorodci v oblasti Perského zálivu (During Caspers 1983; 1987).

Když průdouch jsem otevřel, (všechnu svou) výbavu
 odhodil jsem.
 Co našel jsem, co (tady) mým znamením bude? Chtěl
 bych se vrátit
 a člun u břehu zanechat!“
 Po dvaceti mí[lích] sousto uždibli,
 320 po třiceti mílích si nocleh připravili,
 až přišli do nitra Uruku hrazeného.
 Gilgameš praví lodníku Ur-šanabimu:
 „Vystup, Ur-šanabi, na vrchol urucké hradby³⁰⁵, projdi
 se po ní,
 prozkoumej základ, cihlu si prohlédni!
 325 Cožpak to cihla pálená není
 a fundament onen nekladlo mudrců sedm?
 Jeden sar město, jeden sar zahrady, jeden sar hliniště,
 půl saru pozemek Ištařina chrámu,
 tři a půl saru je Uruku rozloha.“³⁰⁶

Kéž bych dnes kouli zanechal v domě truhlářově

Jedenáctá tabulka: Ten, jenž hlubinu zř[el; sbírka]
 Gilgameš

Napsáno a přehlédnuto podle jejího originálu.
 Palác Aššurbanipala, krále veškerenstva, krále Asýrie.³⁰⁷

Jedenáctá ta[bulka:] sbírka [Gilgameš]
 Napsáno a [přehlédnuto] podle jejího originálu.³⁰⁸

305 Varianta: hradby Uruku hrazeného

306 Stejně verše (XI, 323–328) se nacházejí i v úvodním oslavném hymnu (I, 18–23) na uruckou hradbu, jediné dílo, jímž se Gilgameš po všech peripetiích svého života mohl pochlubit.

307 Kolofon tabulky z Aššurbanipalovy knihovny v Ninive.

308 Kolofon jiné tabulky z Aššurbanipalovy knihovny v Ninive.

XII. TABULKA

- „Kéž bych dnes kouli³⁰⁹ zanechal v domě truhlářově!
 Kéž bych [(ji) zanechal manželce truhlářově, která je
 jako matka má] rodná!
 Kéž bych [(ji) zanechal dceři truhlářově, která je jako]
 mladší má sestra!
 Dnes [mi] koule [spadla] do podsvětí,
 5 palice³¹⁰ [mi spadla] do podsvětí.“
 Enkidu Gilgamešovi [odpovídá:]
 „Pane můj, proč pláčeš, srdce tvé [nešťastné je?]
 Já (ti) dnes kouli z podsvětí při[nesu,]
 já (ti) palici z podsvětí přine[su.“]
 10 Gilgameš Enkiduovi [odpovídá:]
 „Jestliže [sestoupíš] do podsvětí,
 radu mou [vezmi si (k srdci)!]
 Čistý oděv [si neoblékej,]
 (jinak) poznají, že jsi cizincem!
 15 Dobrým olejem z poháru se nepotírej,
 (jinak) se pro jeho vůni kol tebe shromáždí!
 Oštěp neházej do podsvětí,
 (jinak) ti, kdo byli oštěpem zabiti, obklopí tebe!
 Hůl v ruce nenes,
 20 (jinak) duchové zemřelých před tebou budou se třást!
 Opánky si na nohy neobouvej,

309 V akkadském textu *pukku*. Viz výklad na straně 57 a sumerský text Gilgameš, Enkidu a podsvětí, 149–179.

310 V akkadském textu *mekkú*. Viz výklad na straně 57 a sumerský text Gilgameš, Enkidu a podsvětí, 149–179.

- netrop v podsvětí hluk!
 Nelíbej ženu svou, kterou jsi miloval,
 nebij ženu svou, kterou jsi neměl rád!
- 25 Nelíbej syna svého, jehož jsi miloval,
 nebij syna svého, jehož jsi neměl rád,
 (jinak) se tě zmocní podsvětní nářek!
 Ta, jež spí, ta, jež spí, matka Ninazuova, jež spí,
 svatá svá ramena oděvem zakryta nemá,
 30 prsa svá jak mělkou miskou zahalena nemá.“
 [Enkidu] sestoupil [do podsvětí,
 [radu Gilgame]šovu (k srdci) si nevzal.
 [Čistý oděv] si oblékl,
 poznali, že je ci[zincem.]
- 35 [Dobrým] olejem z poháru se potřel,
 pro [jeho] vůni kol něj se shromáždili.
 Oštěp d[o podsvětí] vhodil, duchové zemřelých se
 chvěli,
 ti, kdo byli oštěpem [zabiti,] ho obklopili.
 Hůl v ruku nesl,
 40 [duchové zemřelých] se chvěli.
 Opánky si na [nohy obul,]
 [v podsvětí tropil] hluk.
 [Políbil] ženu [svou, kterou miloval,]
 [udeřil ženu svou,] kterou rád neměl.
- 45 [Políbil syna svého,] kterého miloval,
 [udeřil] syna [svého,] kterého rád neměl,
 zmocnil se ho podsvětní nářek.
 Ta, jež spí, [ta, jež] spí, matka Ninazuova, jež s[pí,]
 svatá [svá] ramena oděvem zakryta nemá,
 50 prsa svá jak mělkou miskou zahalena nemá.
 Ten[krát E]nkidu z podsvětí na ze[mi nevyšel.]
 Nam[tar] se ho [nez]mocnil, Asakku se ho nezmocnil,
 podsvětí se ho [zmocnilo,]
 nelítostný čiha[ř Nergalův] se ho nezmocnil, podsvětí
 se ho [zmocnilo,]
 nepadl na bo[jišti] mužů, podsvětí se ho [zmocnilo.]
- 55 Teh[dy krá]], syn bohyně Ninsuny, pro služebníka
 svého Enkidua dal se do pláče,

- do E[kuru,] Enlilova chrámu, sám se vypravil.
 „Otče [Enlile,] dnes mi koule do podsvětí spadla,
 palice mi do podsvětí spadla.
 Enkidua, jenž [(tam) sestoupil,] aby [je] přinesl,
 [podsvětí se zmocnilo,]
 60 Namtar se ho nezmocnil, Asakku se ho nezmocnil,
 podsvětí se ho zmocnilo,
 nelítostný čihař Nergalův se ho nezmocnil, podsvětí se
 ho zmocnilo,
 nepadl na bojišti mužů, podsvětí se ho zmocnilo.“
 Otec Enlil (ani) slovem mu neodpověděl.
 [Do Uru, Sínova příbytku, sám] se vypravil.
 65 „Otče Síne, dnes mi koule do podsvětí spadla,
 palice mi [do podsvětí] spadla.
 Enkidua, jenž (tam) [ses]toupil, aby [je] přinesl,
 podsvětí se zmocnilo,
 Namtar se ho nezmocnil, Asak[ku] se ho nez[moc]nil,
 podsvětí se ho zmocnilo,
 nelí[tostný] čihař Nergalův [se ho nezmocnil,] podsvětí
 se ho zmocnilo,
 70 nepadl na [bojišti mužů,] podsvětí se ho zmocnilo.“
 O[tec Sín (ani) slovem mu neodpověděl.]
 D[o Eridu, Eova příbytku, sám se vypravil.]
 „O[tče Eo, dnes mi koule do podsvětí spadla,]
 pali[ce mi do podsvětí spadla.]
 75 Enkid[ua, jenž (tam) sestoupil, aby je přinesl, podsvětí
 se zmocnilo,]
 Namtar [se ho nezmocnil, Asakku se ho nezmocnil,
 podsvětí se ho zmocnilo,]
 nelítostný čihař Nergalův [se ho nezmocnil, podsvětí se
 ho zmocnilo,]
 nepadl na bojišti muž[ů, podsvětí se ho zmocnilo.“]
 Otec Ea [...]
 80 hrdinovi, [mladíku Šamašovi, praví:]
 „Hrdino, mladíku Š[amaši, synu bohyně Ningaly, ...]
 Kdybys [otevřel] skulinu [do podsvětí,]

- ducha En[kiduova jak vánek bys z podsvětí vyvésti
mohl.]³¹¹
Na pokyn boha [Ey ...]
- 85 hrdina, mladík Šamaš, syn bohyně Nin[galy, ...]
otevřel skulinu do podsvětí,
ducha Enkiduova jak vánek z podsvětí vyvedl.
Objali se a políbili,
hovořili spolu (a) vyptávali se:
- 90 „Řekni mi, příteli můj, řekni mi, příteli můj,
o řádu podsvětí, který jsi spatřil, mi řekni!“
„Neřeknu ti příteli můj, neřeknu.
Kdybych ti řekl o řádu podsvětí, který jsem spatřil,
[t]y usedl bys a plakal.“
- 95 [„Já] chci usednout a plakat!“
[„Příteli můj, ú]d, jehož ses dotýkal s potěchou v srdci,
[... jak] starý [km]en rozežírání hmyz.
[Příteli můj, klín, jehož] ses dotýkal s potěchou v srdci,
prachu je plný [jak puklina v ze]mi.“³¹²
- 100 [Pán] zvolal [„běda!“] a skrčil se [v pra]chu,
[Gilgameš] zvolal [„běda!“] a skrčil se [v pra]chu.
[„Viděl jsi toho, kdo jednoho syna má?“] „Viděl.
[Když do zdi zatlouká hře]b, [hořce nad] ním pláče.“³¹³
[„Viděl jsi toho, kdo dva syny má?“] „Viděl.“
- 105 [Sedí na dvou cihlách] (a) pojídá chléb.“
[„Viděl jsi toho, kdo tři syny má?“] „Viděl.
[Z koženého měchu] vodu pije.“
[„Viděl jsi toho, kdo čtyři syny má?“] „Viděl.
[Jak (nad) spřežením oslů] srdce jeho se raduje.“
- 110 „Viděl jsi [toho, kdo pět synů má?“] „Viděl.
[Jak] dobrý [písař] má ruku hbitou,

311 Srovnej 1 S 28, 7 an. Viz též Tropper 1986.

312 Tyto řádky, jejichž rekonstrukce je výsledkem nejnovějších epigrafických výzkumů, nikterak nejsou důkazem často diskutované možnosti homosexuálních vztahů obou hrdinů eposu nebo dokonce jejich bisexuálního založení. Spíše jsou obrazem zkázy a zániku lidského těla a jeho plodivé síly, symbolizované pohlavními orgány.

313 Hliněný kolík (hřeb) zaražený do zdi domu označoval jeho majitele, byl jakousi vlastnickou značkou.

- [rovnou] do paláce vchází.“
 „Viděl jsi [toho, kdo šest synů má?“] „Viděl.
 [Srdce jeho se raduje jak (srdce) rolníkovo.“]
 115 [„Viděl jsi toho, kdo sedm synů má?“ „Viděl.]
 [Jak mladší z bohů na trůnu sedí a ... naslouchá.“]
 [„Viděl jsi ...?“ „Viděl.]
 Jak znamenitý praporec v koutě je opřen.
 Jak [...]
 (mezera asi 9 řádků)
 [...]
 130 [...]
 [...]
 [„Viděl jsi ...?“ „Viděl.]
 [...]
 [„Viděl jsi ...?“ „Viděl.]
 135 [...]
 [...]
 [...]
 (mezera asi 6 řádků)
 „Viděl jsi toho, kdo kůlem byl ubit?“ „Vi[děl.]
 145 Běda(?) matce [jeho a] otci! Když hřeb je vytrháván,
 obchází kolem.“
 „Viděl jsi toho, kdo [skonal] smrtí přirozenou?“³¹⁴
 „Viděl.
 Spočívá na lůžku [bohů] a pije průzračnou vodu.“
 „Viděl jsi toho, kdo v boji byl zabit?“ „Vi[děl.]
 Otec a jeho matka pečují o něj a manželka jeho nad ním
 [pláče.“]
 150 „Viděl jsi toho, jehož mrtvola ve stepi leží?“ „Viděl.
 Duch jeho v podsvětí pokoje nemá.“
 „Viděl jsi toho, jehož duch nikoho nemá, kdo o něj by
 pečoval?“ „Viděl.
 Pojídá zbytky z hrnců (a) kousky chleba, jež na ulici
 leží.“

Dvanáctá tabulka: Ten, jenž hlubinu zřel

314 Doslova: smrtí (od) svého boha

[Napsáno] a přehlédnuto podle jejího originálu.³¹⁵

Dvanáctá tabulka: sbírka Gilgameš; [dopsáno do] úplného konce.

Napsáno a [přehlédnuto] podle jejího originálu.

Tabulka Nabú-zuqup-kénova, syna Marduk-šumaiqíšova, [písaře,]

potomka Gabbi-iláni-éřešova, vrchního [písaře.]

Město Kalach, měsíc Du'úzu, dvacátý sedmý den,

[eponym Naschur]-Bél, místodržící (města) Sin[abu,]

[sedmnáctý rok, Sargon II.,] král země Aššu[ru,]

[a pátý rok,] král Babylónu.³¹⁶

[Dvanáctá tabulka: sbírka Gilgameš ...]

[Napsáno, přehlédnuto a zkontrolováno podle jejího originálu.]

[Tabulka Itti-Marduk-balátua, syna Iddin]-Béla, syna

Mušézibova. Rukopis [Bél- achché-usura, jeho syna,]

[mladšího písaře.] Ten, kdo se obává boha Béla,

zlo[dějsky (ji) neodnese.]³¹⁷

315 Kolofon tabulky z Ninive.

316 Kolofon jiné tabulky z Ninive, který ji datuje do roku 705 př. Kr. Viz Hunger 1968, 91, no. 294; Prosecký 2015, 160.

317 Kolofon tabulky z Babylónu.